Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

NAJER FOLKSBLAT | פרייז 15 גראָשען | היינט 10 זייטען

נייער פאָלקסבלאַט

№ 173 | Łódź, Wtorek, 26 lipca 1932 r. | צענטער יאהרגאנג | לאדז, דינסטאג, כ"ב תמוז תרצ"ב | № 173

Adres Redakcji i Administracji: Łódź, Piotrkowska 21, tel. 224-71. — אַדרעס פון רעדאַקציע און אַדמיניסטראַציע: לאדז, פעטריקאווער 21, טעל. 224-71

מלוכה=טריבונאַל אין לייפּציג
האט אפגעוואָרפען די אנקלאגע פון דער פרייסישער רעגירונג

בערלין, 25 (ספּ. טעל.)

דער מלוכה-טריבונאַל אין לייפּציג האָט היינט 1 אַ זייגער בייטאָג פעראָפנטליכט דעם אורטייל אין דער פראגע פון דער אַנקלאַגע פון דער פרייסישער רעגירונג געגען דער רייכס-רעגירונג.

לויט דעם דאָזיגען אורטייל האָט דער מלוכה-טריבונאַל בעשלאָסען אָפּצוואַרפען דעם פאָרשלאַג פון דער געוו. פרייסישער רעגירונג וועגען ארויסגעבען אַ צייטווייליגע דעציזיע, וואָס אַנולירט די גילטיקייט פון דעקרעט פון דער רייכס-רעגירונג וועגען אריינזעצען אַ קאָמיסאַר אין פרייסען.

די דעציזיע פון טריבונאַל האָט געמאַכט אַ גרויסען איינדרוק, אין די מאָטיווען ווערט געזאָגט, אַז דער טריבונאַל האָט נישט געקענט אַנולירען די פעראָרדנונג פון מלוכה-פרעזידענט, ווייל די פרייסישע מיניסטאָרען האָבען שוין רעזיגנירט און בכלל האָט דער טריבונאַל נישט קיין גענוגענדע מאָטיווען צו אַנולירען די פעראָרדנונג.

אנגעשאפט דעם אויסנאהמס-צושטאנד

בערלין, 25 (ספּ. טעל.)

מיטוואָך וועט אָפּגעשאַפען ווערען דער אויסנאהמס-צושטאַנד אין בערלין און בראַנדענבורג. דער רייכס-קאַבינעט האָט שוין אַזאַ פאָרשלאַג געשטעלט הינדענבורג'ן.

די קאָמיסאַרישע פרייסישע רעגירונג האָט צוגעשטעלט אַ פאָרשלאַג, וועלכער שאַפט אָפּ דעם פּנקס פאַר מלוכה-בעאַמטע צו געהערען צו דער היטלערישער פּאַרטיי.

דער לעצטער זונטאג אין בערלין
איז אריבער פערהעלטנישמעסיג רוהיג

בערלין, 25 (ספּ. טעל.)

נישט קוקענדיג אויף דער לעבהאַפטער אַגיטאַציע, וואָס איז ענטוויקעלט געוואָרען דורך אַלע פּאָליטישע ריכטונגען פאַר די וואהלען, איז דער לעצטער זונטאָג אין בערלין אַדורך אין אַלגעמיין רוהיג. צו קיין גרעסערע צוזאַמענשטויסען איז נישט געקומען. אין איינינע ערטער האָט פּאָליציי אינטערווענירט און אַדורך געפיהרט אַרעסטען, קיין גרויסע געשעהענישען זענען נישט פאָרגעקומען.

וויטערדיגע קאמפען אין דייטשלאנד
יודען בעקומען אולטימאטומס צו פערמאכען די געוועלבער

בערלין, 25 (ספּ. טעל.)

אין דואיסבורג האָט די פּאָליציי געזוכט געוועהר. ס'זענען אַרעסטירט געוואָרען 300 פּערזאָן. אין טרעוויר איז געקומען צו אַ צוזאַמענשטויס צווישען פּאָליציי און קאָמוניסטען. איין קאָמוניסט איז דער'הרג'עט געוואָרען. אין מאַנדעלסלאָה איז פאָרגעקומען אַ קאַמף צווישען די היטלעריסטען און רייכסבאַנער. 18 פּערזאָן זענען פערוואונדעט געוואָרען.

קעניגסבערג, 25 (ספּ. טעל.)

אין סענסבורג האָבען די היטלעריסטען דעמאָלירט אַ יודיש געוועלב. די מעהרהייט פון די יודישע סוחרים האָבען בעקומען אַנאָנימע אולטימאַטומס זיי זאָלען פערמאַכען די געוועלבער אויף 14 טעג, אין געגענפאַל וועט זיך גיסען בלוט.

אמעריקאנער אמבאסאדאר אין לאנדאן
רעזיגנירט פון זיין אמט

לאָנדאָן, 25 (ספּ. טעל.)

„דיילי העראַלד" מעלדעט, אַז דער אַמעריקאַנער אַמבאַסאַדאָר אין לאָנדאָן מעלאָן איז אַרויסגעפאָהרען קיין אַמעריקאַ מיט דער דעה צו רעזיגנירען פון זיין אַמט.

מעלאָן האַלט, אַז ער איז שוין צו אַלט, אַז ער זאָל פיהרען די קומענדיגע אונטערהאַנדלונגען צווישען אַמעריקאַ און אייראָפּאַ אויף דער אינטערנאַציאָנאַלער עקאָנאָמישער קאָנפערענץ אין לאָנדאָן, ער וויל דעריבער בעטען דעם פּרעזידענט הובער, אַז ער זאָל איהם בעפרייען פון זיין אַמט. מעלאָן איז אַלט 79 יאָהר.

רעשטען
לאדז, נאוואמיעסקא 5
פראָנט, 2-טער שטאָק
פערשידענע קאמגארנס,
ביליצער, טאמאשאווער און לאדזער
אויף אנציגער און פאלטענס
ווי אויך די מאָדערנסטע דאמען-
שטאָפען אויף פּאַלטנס און קאָסטיומען
מיט 30% בילליגער
קומט און איבערצייגט אייך, ביי
SZCZĘSLIWY
געפינט זיך נאָר
אין פראנט, II שטאק

Dr. med. ARTUR KÜHNEL
choroby kobiece i akuszerja
powrócił
Radwańska 25, tel. 178-02, od 5–7 w.

האנדווערקער=פעראיין
פּיעטריקאווער 64
סעקציע דאַמען-מאַגאַזין.
אכטונג, מיטגלידער!
היינט, דינסטאג, ד. 26. יולי, פּינקטליך 7 אָוונט קומט פאָר אין אייגענעם לאָקאַל אַנ'=
אויסערגעוו. וויכטיגע מיטגלידער=
פערזאמלונג.
צו וועלכער אַלע מוזען קומען.
די פאַך=קאָמיסיע.
4500

כעמיש=
באקטעריאלאגישע
לאבאראטאריע
פון מאַגיסטער
נ. שאץ
פּיעטריקאווער 37
פראָנט, 2 שטאָק.
אַנאַליזען פון קאַל, אורין
רייכען און אַנד.
מעסיגע פּרייזען.

אכטונג, דאמען=מאגאזין=שניידער=מייסטער אין לאדז!!
היינט, דינסטאג, פונקט 5 נאָכמיטאָג קומט פאָר אין פעראיינס-לאָקאַל, פּאָמאָרסקאַ 53, אַ דרינגענדע
פאך=פערזאמלונג
אויפ'ן טאָג-אָרדנונג זעהר וויכטיגע פאַך-פראַגען, צו וועלכע מיר פאָדערן אויף אַלע מייסטער, מיטגלידער און נישט-מיטגלידער צו זיין פּינקטליך. צוליב דער וויכטיגקייט פון טאָג-אָרדנונג, טאָר קיינער נישט פעהלען.
די פערוואלטונג
פון דאמען=מאגאזין=שניידער=מייסטער
אין לאָדז, פּאָמאָרסקאַ 53.
4501

פארק „העלענאוו"
טראַמווייען 8, 4.

היינט, דינסטאג, דעם 26 יולי 8.30 אָוונט
פאַר'ן אָפּפאָהר נאָך אויסלאַנד וועט אויפטרעטען מיט אַ
אפשידס=קאנצערט
דער וועלט-בעריהמטער אויבער-קאַנטאָר פון דער וואַרשאַווער סינאַגאָגע
ה' משה קוסעוויצקי
דאָס פּראָגראַם בעשטעהט פון רעליגיעזע תפלות, יודישע פאָלקס-לידער און אָפּערן-אַריעס פון זיין נייעסטען רעפּערטואַר און קומט פאָר מיט דער בעטייליגונג פון
פילהארמאנישען ארקעסטער. ● ביים קלאַוויר: פּר. ליכטערמאַן=דאַווידאָוויטש. ● אַלע פּלעצער צום פּרייז פון 1,10 זל.
בילעטען-פאַרקויף: זעלמאַנאָוויטש, פּעטריק. 12; ווינבערג, נאַוואָמיעסקאַ 30 (קאָנדיטאָריע); קאַטעק, פּעטריק. 294 (קאָנדיטאָריע); ווישינסקי, גלובנאַ 62 (קאָנדיטאָריע); סקורא, 6-שערפּיען 1 (מעטשערניע) און אין קאַסע פון העלענאָוו

טעאטער „סקאלא"
15 שרודמיעסקא 15
מארג., מיטוואָך
געזעגענט זיך
היינט, דינסטאג, דעם 26-טען יולי ד. י. צום 4-טן מאָל
מאדאם X
אין דער הויפּט-ראָלע בערטא גערסטען.
בערטא גערסטען
„מירעל אפרת"
1) לעצטע סצענע פון „קאמעליען=דאמע"
2) לעצטער קאַפּיטעל פון פּרץ'עס „גאלדענע קייט"
אין נאָך אַ סך אַטראַקציעס, וואָס וועלען נאָך געמאָלדען ווערען. —
צום שלוס וועט —

אכטונג! אכטונג!
געזעגנונג-פארשטעלונג
מיט'ן לאדזער עולם פאַר איהר אָפּפאָהרען קיין אַמעריקע.
ס'ווערט געגעבען די יודישע קלאַסישע דראַמע
סורפּריז! נאָך דער פאָרשטעלונג
א גרויסע קאנצערט=אפטיילונג
עס ווערט געגעבען:
בערטא גערסטען זיך געזעגנען מיט'ן עולם!
פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

סאוויעטיש-פוילישער נישט-אנגרייפס-אפמאך

איז נעכטען אונטערגעשריבען געווארען אין מאסקווא

מ א ס ק ו ו א, 25. (ספ. טעל.) היינט 3 נאכמיטאג איז אין אויסערן-קאמיסאריאט אונטערגעשריבען געווארען דער נישט-אנגרייפס-אפמאך צווישען די סאוויעטען און פוילען, די סאוויעטען זענען געווען רעפרעזענטירט דורך דעם פערטרעטער פון אויסערן-קאמיסאר, קרעסטינסקי, פוילען דורך דעם פוילישען געזאנדטען אין מאסקווא מינ. זאטעק.

דאס אינערן-מיניסטעריום זאל אנולירען די ראדאמער קהלה-וואהלען

ו א ר ש א, 25 (טעלעפאניש).

דא געהען ארום קלאנגען, אז דאס אינערן-מיניסטעריום האט זיך פעראינטערעסירט מיט די אדורכגעפיהרטע וואהלען צו דער קהלה אין ראדאם און די וואהלען זאלען אינגיכען אנולירט ווערען.

כינע בויט 4 נייע ראדיא-סטאציעס

פ א ר י ז, 25 (ספ. טעל.)

מען מעלדעט אויס טאקיא: דער כינעזישער קאמוניקאציע-מיניסטער האט אונטערגעשריבען אן אפמאך מיט א פאריזער געזעלשאפט וועגען בויען 4 ראדיא-סטאציעס, וואס זאל דינען פאר דעם אינערליכען דינסט אין כינע.

איינע פון די דאזיגע סטאציעס איז א זעהר שטארקע און וועט דינען אלס דירעקטע קאמוניקאציע צווישען כינא און אמעריקא.

דייטשלאנד צוגעטרעטען צום צוטרוי-אפמאך

ל א נ ד א ן, 25 (ספ. טעל.)

דער דייטשער געזאנדטער האט מיטגעטיילט דעם ענגלישען אויסער'ן-מיניסטעריום, אז דייטשלאנד שטעהט צו אהן פארבעהאלט צום פראנצויזיש-ענגלישען צוטרוי-אפמאך.

איטאליען ארויסגעטרעטען פון דער צווישען-פארלאמענטארישער אוניע

ג ע נ ף, 25 (ספ. טעל.)

די איטאליענישע דעלעגאציע איז אין צוזאמענהאנג מיט'ן אינצידענט וואס איז פריטאג פארגעקומען ארויסגעטרעטען פון דער צווישען-פארלאמענטארישער אוניע.

מעגליכקייט פון א פערשטענדיגונג צווישען דע-וואלערא און ענגלאנד

ל א נ ד א ן, 25 (ספ. טעל.)

אין דובלין האבען זיך פערשפרייט קלאנגען וועגען דער מעגליכקייט פון א קאמפראמיס מיט ענגלאנד אין צאל-פראגען. די סיבה פון די קלאנגען איז דער פאקט, וואס ס'וועט דערווייל נישט פערעפענטליכט ווערען דאס נייע צאל-געזעץ.

דע וואלערא האט אפגעהאלטען א קאנפערענץ מיט דעם אנפיהרער פון דער איר לענדישער ארבייטער-פארטיי, נארטאן. מ'האלט, אז נארטאן וועט אונטערנעהמען א נייעם פרוב צו פערמיטלען צווישען ענגלאנד און אירלאנד.

פאר'ן דייטשען מלוכה-טריבונאל

מיניסט.-דיר. גאטהיינער — פערטרעט די דייטשע רעגירונג

ד״ר באדט — פערטרעט די פרייסישע מיניסטארן

ד״ר בומקע — ריכטער פון מלוכה-טריב.

ווידער צוויי קרבנות פון א פליה-קאטאסטראפע

פ א ר י ז, 25 (ספ. טעל.)

מיט עטליכע טעג צוריק האבען מיר געמאלדען וועגען א קאטאסטראפע מיט א טוריסטישען עראפלאן נעבען ליל, בעת וועלכען 2 פליהער זענען אומגעקומען.

היינט ביינאכט איז פארגעקומען אן ענהליכע קאטאסטראפע עטליכע קילאמעטער פון סאן-ברי. צוויי פערזאן זענען דער'הרג'עט געווארען.

ענטלאפען פון טורמע 4 געפעהרליכע באנדיטען

ב י א ל י ס ט א ק, 25 (טעלעפאניש).

פון דער טורמע אין אסטראלענקא זענען היינט 3 א זייגער בייטאג ענטלאפען 4 געפעהרליכע באנדיטען.

מאלאריע-עפידעמיע אין בעסאראביען

45 טויזענד מענשען זענען קראנק

ט ש ע ר נ א ו י ק, 25 (ספ. טעל.)

אין בעסאראביען פערשפרייט זיך די עפידעמיע פון מאלאריע. ביים פרוט און דניעסטער זענען נאטירט געווארען ביז איצט 45 טויזענד פאלען פון מאלאריע. 3 דאקטוירים זענען פון אנשטעקונג געשטארבען.

סענאטאר באראה האט פלוצים געענדערט זיין מיינונג

און זאגט זיך ארוים פאר שטרייכען די מלחמה-חובות

נ י ו - י א ר ק, 25 (ספ. טעל.)

דער גרעסטער געגנער פון רעווידירען די מלחמה-חובות, דער סענאטאר באראה האט פלוצים געענדערט זיין מיינונג און האט זיך ארויסגעזאגט פאר דער רעוויזיע פון די מלחמה חובות.

ל א נ ד א ן, 25 (ספ. טעל.)

אין לאנדאן איז מען פשוט איבערראשט געווארען צוליב דער ערקלעהרונג פון סענאטאר באראה. דער „דיילי טעלעגראף" רופט דאס אלס גרויסע אינטערנאציאנאלע געשעהעניש און גיט צו, אז דער עקשנות'דיגער אנהענגער פון דער פולשטענדיגער איזאלאציע פון אמעריקא, פאדערט איצט פון פרעזידענט הובער, אז ער זאל צוזאמען מיט איירא פא ארומרעדען די ענטשיידיגונגס-פראגע, מלחמה-חובות, ענטוואפנונג, גאלד-פאריטעט און די סטאביליזאציע פון די זילבער-פרייזען.

פ א ר י ז, 25 (ספ. טעל.)

די היינטיגע „ער נוויל" שרייבט: עס איז א כאראקטעריסטישע זאך, אז הערריא האט זיך נישט איינגעגעבען צו געווינען אלע פראנצויזען פאר זיין פאליטיק, דאגעגען האט זיך זיין גרעסטער געגנער איבער'ן ים געלאזען איבערציי גען. צום ערשטען מאל האט סענאטאר באראה גערעדט מיט אזא שפראך צו די בירגער פון די פעראייניגטע שטאטען.

דער שטרייק איז בעלגיען

איז נאך נישט ליקווידירט געווארען

ב ר י ס ע ל, 25 (ספ. טעל.)

נאך נישט אין אלע קוילען-גריבען איז דער ארבייטער-שטרייק ליקווידירט געווארען. אין סערענג איז פארגעקומען א קאמף צווישען די דעמאנסטראנטען און זשאנדארמעריע. ס'זענען געווען אין גאנג גומענע שטעקענס. ענהליכע געשעהענישען זענען פארגעקומען אין שארלרוא. אין לימבורג זענען די ארבייטער בעפאלען די שטרייקברעכער און צושלאגען עטליכע צעהנדליג פערזאן, איין פאבריק איז דעמאלירט געווארען.

די בעלגישע קאמוניסטישע פארטיי האט ארויסגעגעבען אן אויפרוף צו די שטרייקענדע, אז זיי זאלען אריינטרעטען אין די קאמוניסטישע פראפעסיאנעלע פעראיינען און זאלען אפווארפען יעדען פרוב פון קאמפראמיס, אין פערשידענע שטעט זענען פארגעקומען פיל ארעסטען.

דאס יאפאנישע מיליטער האט פערלאזען יעהאל

ט א ק י א, 25. (ספ. טעל.)

דער יאפאנישער קריגס-מיניסטער ערקלערט, אז דאס יאפאנישע מיליטער איז צוריקגעצויגען געווארען פון דער פראווינץ יעהאל, ווייל די סיבה פון ארויסשיקען די ארמעע קיין יעהאל איז בעזייטיגט געווארען.

די מאכט פון דער פראווינץ יעהאל האט אנגענומען די בעדינגונגען פון קאטענדאנט פון דער עקספעדיציע און צוגעזאגט אפצוזוכען דעם פערשוואונדענעם יאפאנישען אפיציר אישומאטא.

גענעראל מאא מארשירט אויף ציציקאר

ל א נ ד א ן, 25 (ספ. טעל.)

דער גענעראל מאא האט אטאקירט דאס יאפאנישע מיליטער אויף דער באהן-ליניע הוהאי. די ארבייטען פון די יאפאנישע סאפיארען-אפטיילונגען זענען אפגעשטעלט געווארען. דאס מיליטער פון גענעראל מאא רוקט זיך אין דער ריכטונג פון ציציקאר, נעגען גענעראל מאא זענען ארויסגעשיקט געווארען באמבען-עראפלאנען.

פערשטענדיגונג פון בערלין מיט די דייטשע דרום-מלוכות

איז קיין אנדער לאנד וועלען נישט בעשטימט ווערען קיין קאמיסארען

ב ע ר ל י ן, 25 (ספ. טעל.)

דער קאנצלער פאן פאפען האט היינט איבערגעגעבען דעם קאבינעט א בעריכט וועגען פערלויף און רעזולטאט פון דער קאנפערענץ אין שטוטגארט. ווי ס'דרינגט ארויס פון פון פערעפענטליכטען אפיציעלען קאמוניקאט האבען פאן פאפען און פאן גאיל אונטערגענומען אין שטוטגארט א פרוב צו בערוהיגען די דייטשע דרום-רעגירונגען, וועלכע האבען מורא געהאט, אז ס'וועלען נעגען זיי אנגעווענדעט ווערען דיזעלבע רעפרעסיעס וואס נעגען פרייסען.

אין די פאליטישע קרייזען שטעלט מען פעסט, אז פאפען האט זיך איינגעגעבען צו איבערציי גען די פרעמיערען פון דרום דייטשלאנד וועגען דעם נוצען פון אפשאפען דעם דואליזם צווישען דער רייכס-רעגירונג און פרייסען.

דער ערשטער אפקלאנג פון דער שטוטגארטער פערשטענדיגונג צווישען פאפען און די פרעמיערען פון בייערן, ווירטענבערג, באדען און זאקסען, איז געווען די רעדע פון בייערישען פרעמיער העלד, וועלכער האט ערקלעהרט, אז די לאגע איז נישט אזוי געפעהרליך. אין שטוטגארט האבען פאן פאפען און פאן גאיל ערקלעהרט, אז אין אנדערע לענדער וועלען קיין קאמיסארען נישט בעשטימט ווערען. קיין אויסנאהם-צושטאנד וועט אויך נישט ערקלעהרט ווערען. די וואהלען וועלען אונבעדינגט פארקומען דעם 31 יולי.

דער וואהל-קאמף אין דייטשלאנד

בעת ארעדע פון גען. קאנצלער ברינינג

Dr. med.

D. ROZENCWAJG

האט זיך איבערצויגען אויף

16 Narutowicza 16

(Pilsudskiego 76)

Telefon 128-74.

נעהמט אן פון 9-10 פריה און פון 6-7 אווענד.

פראצעס פון מערדער גארגולאוו
האט זיך אנגעהויבען נעכטען אין פאריז

נעכטען האט זיך אנגעהויבען דער פראצעס פון גארגולאוו, דעם מערדער פון פרעזידענט דו־מער. דער פראצעס וועט דויערען דריי טעג.

14 עדות וועלען ארויסטרעטען אויף דעם פראצעס פון דער זייט פון דער בעשולדיגונג, צווישען זיי די געוועזענע מיניסטארען פאל רעינא, פיעטרי. די שריפטשטעלער קלאד פארער און בענט, די פארשטעהער פון דער פאליציי ביאם, סאביע, ד״ר פאל א. א.

די פערטיידיגער פון מערדער זענען, די בעקאנטע אדוואקאטען אנרי זשערא און מארסעל ראזשע.

דער בעשולדיגונגס־אקט איז קורץ געפאסט — און דאס איבערלייענען האט געדויערט נישט מעהר ווי א האלבע שעה.

די בעשולדיגונג געגען גארגולאוון שטיצט זיך אויף פאלגענדע פאקטען.

דער מארד

דעם 6 מאי 1932 3 א זייגער באכמיטאג איז דער פרעזידענט פון דער רעפובליק פאל דומער אנגעקומען אין פאלאץ פון סאלאמאן ראטשילד, 11, רי בעריע, כדי צו בעטייליגען זיך אין וואוילטעטיגען „באזאר", וואס עס האט איינגעארדענט דער פעראבאנד פון שריפטשטעלער געוועזענע פראנט־קעמפער".

דעם פרעזידענט האט בעגלייט דער קאמאנדאנט לע־בינא. ביים אנקומען האבען דעם פרע־

דער מערדער פון פראנצויזישן פרעז. דומער, פאול גארגולאוו

זידענט בעגעגנט די מיניסטארען רעינא, פיעטני, שאמפעטיע דע ריב און דער פארזיצער פון פערבאנד קלאד פארער.

דער דירעקטאר פון דער מוניציפאל־פאליציי גישאר און עטליכע פאליציי־אינספעקטארען זענען געגאנגען אין דער שפיץ פון אפיציעלען צוג.

אויפ׳ן ערשטען שטאק האט זיך דער פרעזידענט פערהאלטען פאר דער ביכער־אויסשטעלונג פון קלאד פארער און האט גענומען א בוך. רעכטס פון פרעזידענט האבען זיך געפונען די געוועזענע מיניסטארען רעינא און שאמפעטיע דעריב, לינקס — קלאד פארער, און פון הינטען — פיעטרי.

פלוצלינג האט זיך דערהערט א שאס. דער פאליציי־דירעקטאר גישאר האט זיך אומגעדרעהט און האט בעמערקט א מאן, וועלכער האט א פאר שריט ווייטער געהאט אנגעשטעלט א רעוואלווער אין דער ריכטונג צום פרעזידענט. גישאר רעינא און פיעטרי האבען זיך גלייך געווארפען אויפ׳ן אונבעקאנטען. דער לעצטער האט אבער בעוויזען אויסצושיסען נאך 4 מאל.

קלאד פארער, וועלכער האט געפרובט פארשטעלען דעם פרעזידענט — איז פערוואונדעט געווארען אין האנד און פלייצע.

דער פרעזידענט, וועלכער איז געטראפען געווארען דורך צוויי קוילען — איז אומגעפאלען, פערלירענדיג פיל בלוט.

מען האט איהם גלייך איבערגעפיהרט אין שפיטאל באזשאן. נישט געקוקט אויף אלע בעמיהונגען פון די דאקטוירים, איז דער פרעזידענט פון דער רעפובליק געשטארבען דעם 7. מאי 1932, 4 א זייגער 40 מינוט פארטאג.

די ערשטע ערקלערונג פון מערדער

דער מערדער פון פרעזידענט איז גלייך פערהאלטען געווארען און איז געבראכט געווארען אין פאליציי־קאמיסאריאט. ביים ערשטען פערהער האט ער ערקלערט, אז ער הייסט פאוועל גארגולאוו, פון רוסישער נאציאנאליטעט, א דאקטאר לויט זיין פראפעסיע.

דער מערדער האט אויך ערקלערט, אז דעם מארד האט ער פערקלערט און אויסגעפיהרט אליין אהן מיטהעלפער — מיט׳ן צוועק צו נעהמען נקמה פאר דער פערשקלאפונג פון זיין פאטערלאנד, מיט׳ן גורל פון וועלכען עס ווילען זיך נישט פעראינטערעסירען די גרויסע מלוכות אין אלגעמיין און פראנקרייך בפרט.

ביי דער דאזיגער מאטיווירונג פון זיין טאט — האלט זיך דער מערדער די גאנצע צייט פון דער אויספארשונג.

לויט די מאטעריאלען, וואס עס האט צונויפגע־זאמעלט די אויספארשונג — קען די פערגאנגענהייט פון מערדער פארגעשטעלט ווערען אויפ׳ן פאלגענדען אופן:

געבוירען דעם 25 יוני 1895 ביי א פערמעגליכער פויערישער פאמיליע אין לאבינסקאיא האט ער געלערענט אין יעקאטערינאדאר. ער איז אריינגעטרעטען אלס פרייוויליגער אין דער ארמעע און האט אין דער צייט פון קריג געדינט אין א קאזאקען־פאלק, וואו ער האט בעקומען אנ׳אויסצייכנונגס־קרייץ.

אין יאהר 1918 איז ער צוריקגעקומען אין דער סטאניצע לאבינסקאיא און איז שפעטער אנגעקומען אויף דער מעדיצינישער פאקולטעט אין ראסטאוו.

די פיר חתונות פון מערדער

אין יאהר 1921 האט ער חתונה געהאט מיט מאריא פאגארעלאוואַ, א טאכטער פון א פראפעסאר. קורץ נאכדעם האט ער אונלעגאל פערלאזען רוסלאנד און האט אויך פערלאזען זיין פרוי, מיט וועלכער ער האט זיך אפיציעל ערשט געגט אין יאהר 1925.

4 יאהר האט גארגולאוו געלעבט אין פראג, וואו ער האט חתונה געהאט מיט א טאכטער פון אנ׳ארטיגען פריזיער, עמיליאנא באנאסילאווא. אין פעברואר 1927 גט ער זיך מיט זיין צווייטער פרוי און קומט זיך צונויף מיט א געוויסער גאלדאווא.

אין יאהר 1926 בעקומט גארגולאוו דעם דאקטאר־דיפלאם. אין יאהר 1927 האט ער חתונה צום דריטען מאל מיט א געוויסער סטעמפקאווא און עפענט א מעדיצינישען קאבינעט.

דעם 12 יוני 1929 גט זיך גארגולאוו מיט זיין דריטער פרוי און קומט זיך צונויף מיט אננא לאר־פעלמאנאווא.

פאר אונגעזעצליכער מעדיצינישער פראקטיק פערלירט גארגולאוו אין יאהר 1930 דאס רעכט צו פראקטיצירען.

אין דער שטאט זיסטאוו ווערט דער מערדער בעשולדיגט אין דורכפיהרען אבארטען. אין מאנאט יולי 1930 פאהרט ער איבער קיין פראנקרייך, וואו ער וואוינט צוערשט אין מעראן.

דעם 18 יולי 1931, שוין אין פראנקרייך הייראט ער צום פערטען מאל מיט דער שווייצארין אננא גענג — וועלכע גיט איהם 40 טויזענד פראנקען. אין נאוועמבער 1931 ווערט גארגולאוו, אלס אונגעוואונשטער אויסלענדער ארויסגעשיקט פון פראנקרייך און בעזעצט זיך אין מאנאקא.

אין מאנאקא, ווייזט אויס, הויבט ער שוין אן צוגרייטען זיין אטענטאט געגען פרעזידענט פון דער רעפובליק.

ווי דער מערדער האט זיך צוגעגרייט

ווי דער מערדער איז זיך אליין מודה, האט ער זיין מארד־טאט אליין פערקלערט און צוגעגרייט.

אין זיין וואוינונג אין מאנאקא איז געפונען געווארען ביי דער רעוויזיע א צוואה, אין וועלכער ער שרייבט אלץ אפ פאר זיין פרוי. די אויספארשונג האט אויך פעסטגעשטעלט, אז ער האט געשריבען צו זיין פערלעגער אין בערלין, בעשטימענדיג פאר זיין פרוי א טייל פון זיינע אויטאר־רעכט אויף זיינע ווערק.

אין מערדערס הויז אין מאנאקא האט די פאליציי אויך געפונען א בילד פון אדמיראל קאלטשאק מיט אנ׳אויפשריפט: 7 נאוועמבער 1920 איז דערהרג׳עט געווארען קאלטשאק — 6 מאי 1932 — ערמארדינג פון פרעזידענט דומער" — אזוי אז גארגולאוו האט נישט נאר בעשלאסען צו ערמארדען דעם פרעזידענט — נאר האט אויך גענוי פעסטגעשטעלט דעם טאג פון זיין אטענטאט.

דער מערדער האט גענוי נאכגעפארשט אלע טריט פון מלוכה־פרעזידענט. דערוויסענדיג זיך פון די צייטונגען, אז דער פרעזידענט דארף דעם 6־טען מאי בעזוכען די אויסשטעלונג אין פאלאץ פון סאלאמאן ראטשילד איז ער דעם 5 מאי פריה אנגעקומען קיין פאריז. אויף מארגען פריה איז ער אוועק אין „פערבאנד פון די שריפטשטעלער" און פארשטעלענדיג זיך אלס זשורנאליסט פאלברועד האט ער בעקומען עטליכע איינגאנגס־קארטען צו דער ביכער־אויסשטעלונג. 2 א זייגער איז דער מערדער געקומען אין פאלאץ פון דער אויסשטעלונג, האלטענדיג אין טאש צוויי אנגעלאדענע רעוואלווערען. א שעה צייט האט ער געווארט אויפ׳ן פרעזידענט — וועלכען ער האט ערמארדעט קורץ נאך זיין אנקומען.

די אויספארשונג האט אין פערלויף פון איהר ארבייט אנגעשטויסען זיך אויף פערשידענע ידיעות וועגען מערדער, וועלכע לאזען זיך לײדער, נישט גענוי פעסטשטעלען.

אזוי צום ביישפיל האט די טשעכאסלאוואקישע פאליציי לאנג געהאלטען גארגולאוון אויפ׳ן אויג, אלס פערדעכטיגען אין קאמוניזם. דער אויספארשונג איז אבער נישט געלונגען עס פעסטצושטעלען. אין פראנקרייך האט מען נישט קיין בעוויזען, אז ער זאל האבען געשטאנען אין פערבינדונגען מיט רעוואלוציאנערע קרייזען.

דער מערדער האט זיך ארומגעטראגען מיט פערשידענע אידעען וועגען גרינדען א נייע רוסישע פארטיי צום קאמף מיט׳ן באלשעוויזם. ער האט פערעפענטליכט פיל בעלעטריסטישע און פובליציסטישע ווערק אבער אהן שום ערפאלג און בעדייטונג.

די מעדיצינישע עקספערטיזע איבערן מערדער האט פעסטגעשטעלט, אז ער איז פולשטענדיג פעראנטווארטליך פאר זיין טאט.

דער פראצעס האט ארויסגערופן א גרויסען אינטערעס אין דער גאנצער וועלט. מעהרערע אויסלענדישע קארעספאנדענטען זענען אנוועזענד אויפ׳ן פראצעס.

פון פובליקום האט מען אריינגעלאזען אין זאל נאר 50 פערזאן, וועלכע האבען געהאט בילעטען, צו אויפקויפערס האבען פערקויפט די בילעטען צו 400 פראנק, אין זאל זענען אויך פערהאן 150 זשורנאליסטען, 12 א זייגער האבען 2 פאליציאנטען אריינגעפיהרט גארגולאוון, דער מערדער געהט ארײן מיט אנ׳אויפגעהויבענעם קאפ — דאן קומט אריין דער טריבונאל מיט׳ן פארזיצער דרייפוס בראש, גארגולאוו ענטפערט אויף די ערשטע פראגען און דאן ווערט פארגעלייענט דער דערמאנטער בעשולדיגונגס־אקט.

נאכ׳ן איבערלייענען דעם בעשולדיגונגס־אקט האט דער פארזיצער זיך געווענדעט צום פובליקום מיט די ווערטער: „די פערהאנדלונג מוז געפיהרט ווערען אין פולשטענדיגער רוה, דאס איז דער איינציגער אופן פון אפגעבען כבוד דעם דער׳הרג׳עטען פרעזידענט".

גארגולאוו ערקלערט, אז ער האט קיינמאל נישט געהאט קיין בעציהונגען מיט די באלשעוויקעס, ער האט סימפאטיזירט מיט קערענסקי׳ן און מיט די סאציאליסטען, דער עדות לאזארעוו, וועלכער האט געזאגט, אז ער איז אנ׳אגענט פון „טשעקא" איז אליין א פראוואקאטאר און אנ׳אגענט פון די מאנארכיסטען גארגולאוו האט ענטוויקעלט דאן זיין פראגראם וועגען דער גריגער פארטיי. ער האט דער־הרג׳עט דעם פרעזידענט דומער, ווייל אזוי האט געוואלט עפיס א פאטום, וועלכע האט איהם פערפאלגט.

א שעהן געזיכט
איז דער גרעסטער אוצר

איהר מוזט זארגען צו דערהאלטען דאס יונגע און שעהנע געזיכט, דאס געזיכט ווידער פערראט אין דער ערשטער רייה די יאהרען פון דער פרוי. זאלט איהר דעריבער יעדען טאג פריהמארגענס און אוונד איינרייבען זיך מיט א געדיכטער שוים פון דער זייף „פאלמאליוו" און די הויט, דערנאך איבערשווענקען צוערשט מיט ווארם, דערנאך מיט קאלט וואסער און אבווישען דעליקאט מיט א האנדטוך. איהר וועט בעמערקען, ווי דאס פשוט׳ע מיטעל וועט צוגעבען דעם געזיכט א פרישקייט, ווי עלאסטיש און גלאטיג און פיין וועט ווערען אייער קערפער ביים רעגולערען געברויך צום באדען די זייף Palmolive.

די זייף Palmolive איז אויסגעארבייט דורך אונזערע פאכמענער, לויט א ספעציעלער רעצעפט, וואס איז א שטרענג געהיימניש. זי ענטהאלט די הויכווערטיגע קאסמעטישע אייגענשאפטען, ווייל צו זיין אויסארבייטונג ווערען געברויכט די בעקאנטע שעהנהייטס־אײלען — אויבסט־אייל‏ען, פון פאלמעס און קאקאס־נוס. דעריבער טאקע נוצען מיליאנען פרויען די זייף Palmolive ווייל די זייף קאנסערווירט די יוגענד און די שעהנהייט פון זייער קערפער.

Prosimy żądać stale tylko prawdziwego mydła Palmolive, zwracając uwagę na jego charakterystyczne cechy: — zielone opakowanie z czarną opaską i złotym napisem Palmolive

TERAZ Gr. 90

WYRÓB KRAJOWY

MYDŁO PALMOLIVE

א נייע ארבייטער־פארטיי
איז געשאפען געווארען אין יאפאן

פ א ר י ז, 27. (ספ. טעל.)

פון טאקיא מעלדעט מען: נעכטען איז דא געשאפען געווארען א נייע יאפאנישע פארטיי אונטערן נאמען „סהאקי־טאסהוטא", דאס הייסט — פאלקס־סאציאליסטישע פארטיי.

די נייע פארטיי איז ענטשטאנען פון א פעראייניגונג פון דער נאציאנאלער ארבייטער־פארטיי אין דער סאציאל־דעמאקראטישער ריכטונג.

די ענטשטעהונג פון דער נייער פארטיי איז ערקלערט געווארען אפיציעל נעכטען אויף אנ׳ארבייטער־מיטינג אין טאקיא.

אלס פארזיצער פון אויספיהר־קאמיטעט אין דער נייער פארטיי איז געוועהלט געווארען דער אנפיהרער פון די סאציאל־דעמאקראטען איסא־אבע, אלס סעקרעטאר דער ביז־איצטיגער אנפיהרער פון דער נאציאנאלער ארבייטער־פארטיי היסאספי־אסא, די נייע פארטיי רעכענט אויף גרויס ערפאלג צווישען די יאפאנישע ארבייטער.

א טויטער פאסאזשיר איז א טאקסובקע
ס׳איז פארגעקומען נאר א קליין שווינדעלע

וו א ר ש א, 27. (טעלעפאניש פון אונזער קארעספאנדענט) אויף עק ווראגיע און פראסטע האט א פאליציאנט פערהאלטען א טאקסובקע, אין וועלכער ער האט געפונען אויף דעם הויפט־זיץ א קערפער פון א טויטער פרוי יוליע טענקענבוים אין א זיצענדיגער פאזע.

די ערשטע אויספארשונג האט פעסטגעשטעלט אז די פרוי טענקענבוים איז נעכטען געשטארבען אין יוזעפאוו, כדי אויסצומיידען די פארמאליטעטען ביים איבערפיהרען דעם טויטען קערפער קיין ווארשא, האט די פאמיליע זי איבערגעפיהרט אויף א טאקסובקע. די שולדיגע ווערען צוגעצויגען געווארען צו פעראנטווארטליכקייט.

די אימפעריאלע קאנפערענץ איז אטאווא
די דאמיניעס פאדערען פריווילעגיעס פארן אימפארט קיין ענגלאנד

ל א נ ד א ן, 25 (ספ. טעל.)

פון אטאווא מעלדעט מען, אז צווישען אויסטראליען, ניי־זעלאנד און קאנאדע איז געקומען צו א פערשטענדיגונג וועגען אימפארט פון פלייש, ווייץ, פוטער און קעז קיין ענגלאנד.

די דערמאהנטע דאמיניעס וועלען פאדערען פון ענגלאנד, אז אויף די דאזיגע סחורות זאל ארויפגעלעגט ווערען א ספעציעלער צאל, וועלכער זאל לייכטער מאכען די דאמיניעס די קאנקורענץ אויפן ענגלישען מארק מיט די סחורות וואס ווערען געברענגט פון אויסלאנד.

אירלאנד נעהמט נישט קיין אנטייל אין דער קאנפערענץ.

לאדז. 26 יולי 1932

„נייער פאָלקסבלאַט“

לאדז. 26 יולי 1932

צי זענען פֿאַראַן

מיינונגס-פֿאַרשידענהייטן אין אויסערן-מיניסטעריום?

די פֿאַרגאַנגענע וואָך איז די פּוילישע פּאָליטיק אַזוי צו זאָגן געמאַכט געוואָרן אין אויסלאַנד. דאָס ערשטע מאָל האָט דער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי געגעבן עטליכע אינטערוויואָען קאָרעספּאָנדענטן פֿון אויסלענדישע צייטונגען וועגן דער פּוילישער פּאָליטיק. אָבער דאָס ערשטע מאָהל איז געפֿאַלען די פֿראַגע, און אָפֿיציעל פֿאַרענטפֿערט געוואָרן, צי ס'זענען פֿאַראַן מיינונגס-פֿאַרשידענהייטן צווישן אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי און וויצע-מיניסטער בעק. דאָס ערשטע מאָל האָט דער מיניסטער אָפּגעלייקנט די דאָזיגע פּליאָטקעס און זיין ערקלערונג האָט געהאַט אַ ביי-געשמאַק פֿון אַ פּאָליטישער סענסאַציע.

קלאַנגען וועגן אַזאַ מיינונגס-פֿאַרשידענהייט האָבן שוין קורסירט פֿון לאַנג, הגם אויף'ן אַמט פֿון אויסערן-מיניסטער זיצט זייט דער מאַי-איבערקעהרעניש דער ה' זאַלעסקי. דאָס זענען געווען פּליאָטקעס, וואָס זענען פֿאַרשפּרייט געוואָרן דורך זיינע געגנער, הגם ס'איז דאָך אמת געווען, אַז דער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי, האָט זיך, אין דער ערשטער צייט, ווען ער האָט איבערגענומען דאָס מיניסטעריום, נישט בעשעפֿטיגט מיט ריי ניגען דאָס מיניסטעריום, אַז די פֿאַרשטעהער פֿון מאַי-רעזשים האָבן שטאַרק געזאָרגט וועגן דערהאַלטן די אייגענע אידעאָלאָגיע אויפ'ן געביט פֿון אויסערן מיניסטעריום, דאָרט איז אויך געזעסן אַ פּאָליטישער לייטער. וועלכער האָט אויך געזאָרגט, אַז די אידעאָלאָגיע פֿון רעזשים זאָל דערהאַלטן ווערן. דער פֿאָרשטעהער פֿון דער דאָזיגער ריכטונג איז אין די ערשטע צייטן געווען דער וויצע-מיניסטער קנאָל.

ה' זאַלעסקי האָט זיך איינגאַנצן נישט גע-מישט אין דער פֿראַגע פֿון די פּערזאָנאַלע ענדערונגען אין זיין מיניסטעריום. דער ה' מיניסטער איז גאָר נישט געווען געגען צונויפֿגעוואַקסן מיט די מענשען פֿון נייעם רעזשים. דעם מיניסטער זאַלעסקי האָט מען געהאַלטן פֿאַר אַ ליבעראַל.

ווען ס'האָבן אָבער אָנגעהויבן צו קורסירן קלאַנגען וועגן דעם איבערגעטריבענעם ליבעראַליזם פֿון מיניסטער זאַלעסקי, האָט מען אַרויסגעפֿיהרט פֿון טעות די עפֿענטליכע מיינונג. אויף דער קאַנדידאַטן-ליסטע צום סענאַט האָט מען אויך געשטעלט דעם נאָמען פֿון מיניסטער זאַלעסקי, כדי אונטערצושטרייכן, אַז ס'איז נישט פֿאַראַן קיין שום מיינונגס-פֿאַרשידענהייט צווישן דעם „ספּעץ“, דעם אויסערן-מיניסטער און דעם פּאָליטישן לייטער אין מיניסטעריום, וועלכער היט אָפּ די אידעאָלאָגיע.

מיט דער צייט, האָט מען זיך אויך דער-וואוסט, אַז דער מיניסטער זאַלעסקי געניסט פֿון דעם צוטרוי פֿון מאַרשאַל פּילסודסקי.

די פּאָליטישע געשעהענישן אין פּוילן און אין אויסלאַנד זענען אָבער געגאַנגען אויף דעם אופֿן, אַז דער מיניסטער האָט געמוזט אַלס אָפֿטער בלייבן אין אויסלאַנד. די לייטונג פֿון אויסערן-מיניסטעריום און די צענטראַלע האָט איבערגענומען דער וויצע-מיניסטער בעק, דער דירעקטער שילער פֿון מאַרשאַל פּילסודסקי. וועגן איהם זענען פֿאַרשפּרייט געוואָרן די פֿאַרשידענסטע קלאַנגען. די פֿאַרביסענסטע געגנער פֿון זיין פּאָליטיק האָבן איהם פֿאָרגעוואָרפֿן דייטש-פֿריינדשאַפֿט. ווייטער זענען געקומען אַנדערע פֿאָרוואורפֿן, אַז די אויסלענדישע פּאָליטיק ווערט געפֿיהרט דירעקט געגען די מיינונגען פֿון מאַרש. פּילסודסקי. אין דער צייט ווען דער אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי איז געוואָרן מיניסטער אין אויסלאַנד, איז דער וויצע-מיניסטער בעק געוואָרן אויסערן-מיניסטער אין לאַנד, אויפֿ-נעמענדיג געזאַנדטע און אַמבאַסאַדאָרן, געבענדיג אינסטרוקציעס די בעזונדערע פּוילישע געזאַנדטע אין אויסלאַנד, קיר'ענדיג מיט דער פּוילישער פּאָליטיק אין דאַנציג.

ס'איז מעגליך, אַז צווישן גענף און וואַרשאַ איז געקומען צו אַ קליינע מיינונגס-פֿאַרשידענהייט, וואָס האָט נישט קיין שום בעדייטונג. מ'קען אָבער נישט רעדן וועגן אַ געגענזאַץ אין דער פּאָליטיק פֿון ביידע מיניסטאָרן, ווייל ביידע אונטערליגען דער ליניע פֿון מאַרשאַל פּילסודסקי, וועלכער האָט זיך נאָך נישט אָפּגעזאָגט פֿון דער לייטונג אין דער אויסלאַנדס-פּאָליטיק. ווער ס'האָט שלוא געוואָלט מאַכן אַ פּאָליטישע סענסאַציע פֿון כלומרשטע מיי-נונגס-פֿאַרשידענהייטן צווישן אויסערן-מיניסטער זאַלעסקי און דעם וויצע-מיניסטער בעק האָט נישט געטראָפֿן דאָס אָרט.

פֿאַר די וואַהלען אין דייטשלאַנד

צי וועלען זיי פֿאָרקומען דעם 31-טען יולי

די דיקטאַטור אין דייטשלאַנד האָט געמאַכט דעם צווייטען שריט, דעם ריזער-שניט פֿון דער ווייַמאַרער קאָנסטיטוציע. דער דייטשער קאַנצלער האָט זיך ערקלערט, אויפ'ן סמך פֿון פֿאַראָרדנונג פֿון מלוכה-פּרעזידענט, אַלס קאָמיסאַר פֿון דער פּרייסישער רעפּובליק. די רעשטלעך פֿון דער סאָציאַל-דעמאָקראַטישער מאַכט זענען בעזייטיגט גע-וואָרן גאַנץ ברוטאַל.

דער מלוכה-פּרעזידענט הינדענבורג האָט, קענטיג, געהייסן נישט שפּילען זיך אין צערע-מאָניעס מיט די לעגאַליטעט-טרייע סאָציאַליסטען. אַלע זייערע פּראָטעסטען קענען בעזייטיגן פֿון דער מאַכט זענען אויף אַ גראָבן אופֿן אויסגעלאַכט געוואָרן. צו דער געביידע פֿון מיניסטאָרן-ראַט האָבן אָפּגעמאַרשירט אָפּטיילונגען פֿון דער רייכס-וועהר און האָבן אַרעסטירט די מאַכט, דעם אי-נערן-מיניסטער.

אויפ'ן סמך פֿון די נויט-פֿאַראָרדנונגען, מיט וועלכע די סאָציאַליסטען האָבן מזפה געווען הינ-דענבורגן, אַפּערירט ער איצט געגען זיי. עס העלפֿען נישט קיין שום פּראָטעסטען. מען האָט אַרעס-טירט דעם שעף פֿון פּאָליציי פּרעזידיום אין בער-לין. דאָס מיליטער נעמט איבער די מאַכט אָן וועל-כער עס איז צערעמאָניע. די סאָלדאַטעסקע בע-קומט די אויבער-מאַכט אין לאַנד.

דעם אַטענטאַט פֿירט דורך, זעלבסטפֿאַר-שטענדליך, דער פֿאַקטישער פּרעמיער פֿון דער איצטיגער רעגירונג אין דייטשלאַנד, גענעראַל פֿאָן שלייכער. די רייכסוועהר איז אַ געדונגענע אַרמיי. אין משך פֿון עטליכע יאָהר איז געלונגען שליי-כער'ן צו רעאָרגאַניזירן די דאָזיגע אַרמיי אויף אַזאַ מין אופֿן, אַז זי זאָל זיין ווייט פֿון וועלכען עס איז קאָנטאַקט מיט די אַרבייטער-מאַסן. פֿאַר-קעהרט, אַ דאַנק זיין ענערגישער אַקציע איז גע-לונגען אָפּצושאַפֿן וועלכע עס איז בעגרענעצונגען פֿאַר די היטלעריסטן אין דער רייכסוועהר, זיי זיצען דאָרט אַלס פֿולבערעכטיקטע שותפֿים.

עס קומט איין קלאַפּ נאָכ'ן צווייטען. די פֿאַ-פּען-רעגירונג ערקלערט אַ קריגס-צושטאַנד און מאַכט אַזוי-אַרום אוממעגליך, וועלכע עס איז פּראָטעסט-טעטיגקייט פֿון די דייטשע סאָציאַל-דעמאָקראַטען, וועלכע שליסען אויס דערווייל די מעגליכקייט פֿון אַ קאַמף, פֿון אַ בירגער-קריג אין גייען איבער צו דער טאָג-אָרדנונג איבער דעם פֿאָרשלאַג פֿון די קאָמוניסטען צו אָרגאַניזירן אַן אַלגעמיינעם שטרייק.

די סאָציאַליסטען זוכען דערווייל אַ קאָנטאַקט מיט די קריסטליכע אַרבייטער, זיי פּראָטעסטירען פֿייערליך, פּונקט ווי אין אַנדערע לענדער, זיי נעה מען אָן גאַנץ פֿיינע רעזאָלוציעס, און רופֿען זייערע וועהלער צו זיין רואיק.

אָט די רוהיגקייט דאַרף די שלייכער-רעגי-רונג פֿון פֿאָן-פּאַפּען, כדי צו שטאַרקן אויף אַלע געביטען די מיליטערישע דיקטאַטור, כדי ווייטער צו מאַרשירן אויפ'ן וועג פֿון דער פֿולער ליקווי-דאַציע פֿון דער ווייַמאַרער קאָנסטיטוציע, פֿון יע-דען שיין פֿון דעמאָקראַטיע. די געוועזענע סאָציאַ-ליסטישע מיניסטאָרן גיט מען די ברירה אונטער-צושרייבן זיך, אַז זיי וואַרפֿן זיך אונטער דער געוואַלד-טהאַט.

עס איז אויך נישט קלאָר, צי אין איצטיגן מאָמענט וועט זיך די רעגירונג שפּילען אין וואַה-לען, אָבער נישט, צי וועט זי אַרבייטען לטובת היטלער'ן, אָדער זי וועט דערווייל אַליין האַלטן די מאַכט, אויספֿיהרענדיג גאַנץ גענוי די מיליטע-רישע דיקטאַטור.

אין דער ערשטער ערקלערונג פֿאַר די אויס-לענדישע קאָרעספּאָנדענטן איז געזאָגט געוואָרן, אַז די וואַהלען וועלען פֿאָרקומען נאָרמאַל דעם 31-טען יולי. עס קען אָבער זיין מעגליך, אַז די ער-קלערונג זאָל בלייבן אַ פּוסט וואָרט, אַז שוין אין די נאָהנטסטע טעג זאָל זיך געפֿונען אַן אויסטייטשער (אינטערפּרעטאַטאָר), וואָס זאָל אויפ'ן סמך פֿון דער ווייַמאַרער קאָנסטיטוציע, אויפֿקלערען, אַז די וואַה-לען טאָרען נישט און קענען נישט פֿאָרקומען.

ביז דער לעצטער מינוט האָט די אויבער-האַנט די רעגירונג מיט שלייכער'ן בראש. דער אומשטורץ איז אַדורך רוהיג, פֿאַראָרדנונגען און בעפֿעהלען ווערען ברויסגעגעבן פֿלאַנמעסיג. די אַרמיי רעגירט אין לאַנד. די קאָנטר-אַקציע פֿון די אַרבייטער-מאַסען איז נאָך דערווייל נישט קענטיג.

דער אַרבייטער-פֿראָנט איז געבראָכען, די דעמאָקראַטען פֿון דער מלוכה-פּאַרטיי האָבן נישט קיין שום קראַפֿט, די קאַטוילען פֿון דער צענטרום-פּאַרטיי פּראָטעסטירען בלויז פּלאַטאָניש, מעהר פֿון פחד, אַז די איצטיגע רעגירונג זאָל נישט אָנריה-רען די ביירישע אויטאָנאָמיע.

די פֿאַרשווערונג גייט דורך נאָך לייכטער ווי די אַרבייט פֿון נאַפּאָלעאָן דעם דריטען. די נויט-פֿאַראָרדנונגען ווערען אַרויסגעגעבן סיסטעמאַטיש און עס פֿיגורירט אויף זיי די אונטערשריפֿט פֿון פֿעלדמאַרשאַל פֿאָן הינדענבורג, וועלכען די סאָציאַ-ליסטען האָבן געהייסען וועהלען, כדי צו ראַטע-ווען די קאָנסטיטוציע און דעמאָקראַטיע.

מאַצקעוויטשעס מבינות אויף יודישקייט

וועגען וואָס ער האָט גערעדט אוז וואָס ער האָט נישט פֿאַרשטאַנען

מיר האָבן שוין איבערגעגעבן וועגן דעם אַרויסטריט פֿון ווילנער רעדאַקטאָר. דעפּוטאַט, אַנ-געזעענער פֿיהרער פֿון, דער סאַנאַציע — מאַצקעוויטש מכוח יודיש, העברעאיש און יוואָ, איצט האָט אין ווילנער „טאָג“ דער בעקאַנטער שר פֿעטשטעלער מאַקס וויינרייך, אָפּגעדרוקט אַנ'ענטפֿער דעם דעפּ מאַצקעוויטש. מ. וויינרייך שרייבט צוו. אנד.

דאָס וואָס עס האָט איהם אינטערעסירט אין דער ערשטער רייה איז די שול-פֿראַגע. מיר ווילען דאָ נישט אַריינגיין אין תוך פֿון דעם ענין. וועגען דער פּאָליטיק ענטקעגען אונזערע שולען איז פֿאַר-האַן אַ סך צו רעדען, און נאָכמעהר ווי מען קען ריידען, מוז מען שווייגען ביז אַ צייט. זאָלען נאָר וויסען די אַלע, וואָס שטרעבען צו דערקוועטשען די יודישע שולען מיט פֿאַרמאַכען אונזער סעמינאַר אויפ'ן סמך פֿון בלבולים, מיט אָנפּליאַדיען שטאַבּס-סובקעס, מיט געבן מאַטורע-פּאַטענטען צו מאַטורע-קרעמלעך און מיט פּראָטעזשירען העברעאישע גימ-נאַזיעס, כדי נאָכמעהר אָפּצושוואַכען דאָס יידישע שול-וועזען — די אַלע זאָלען וויסען, אַז קיין איין טראָפּען ביטערקייט וועט נישט פֿאַרפֿאַלען און אַז אַלע טראָפּענס נעמען זיך צונויף אין אַ גרויסען לאַגל.

נאָר וואָס זאָגט וועגען דעם ה' מאַצקעוויטש? ער לאָזט אונז וויסען, אַז ער איז געגען אַסימילאַ-ציע, ווייל אַסימילאַציע איז נישט רעאַל; מען דאַרף פֿון יודען קיין אַסימילאַציע נישט פֿאָדערן. מיינט איהר דאָך, אַז ס'איז גוט? נאָר תוך כדי דיבור אַ דריי איבער: דאָס ווילנער קוראַטאָריום, לאָזט זיך אויס, ווייזט אַרויס אַ סך פֿערשטאַנד און יודישע שולען מיט פּוילישע לערן-שפּראַך האָבן אַ גרויסע עקזיסטענץ-בערעכטיגונג. אָט אַ שפּרונג פֿון לאָגיק!

אַריבערגייענדיג צו יענע שולען ביי יודען, וועלכע זענען נישט קיין אימפּאָרט-סחורה, מאַטערט זיך מאַצקעוויטש קלאָר צו מאַכען פֿאַר זיך דעם אונטערשיד צווישן די העברעישע און די „זשאַר-גאָנישע“ שולען. ער דערציילט דערביי, אַז אין ייוואָ האָט מען איהם פֿערריכט, בשעת ער האָט געזאָגט „זשאַרגאָן“ און איהם געלערנט זאָגן „יודיש.“ נאָר אויסגעלערנט האָט ער זיך נישט, און ער ער-לויבט זיך ווייטער צו שרייבען דאָס דאָזיגע וואָרט דאָס איז אַ גראָבקייט. איך בין משער, אַז בע-שמאַרקט אין זיין גראָבקייט האָבען איהם זיינע אינטערוויוען אין די אַנטי-יודיש-אָרגאַניזאַציעס, וואו מען האָט איהם, לויט זיין מיטטיילונג, אינ-פֿאָרמירט, אַז „זשאַרגאָן איז דער לבוש פֿון אונזער קנעכטשאַפֿט“. נאָר אַלץ איינס, וואָס די דאָזיגע הערן האָבען איהם איינגערעדט, מיט זיי האָבען מיר אַ בעזונדערן חשבון. אָבער מאַצקעוויטש דאַרף זיך בעטראַכטען, ווייבאַלד ער האָט דאָס נאָך ביז איצטער נישט פֿערשטאַנען: דאָס וואָרט „זשאַרגאָן“ איז פֿאַר אונז אַ בעליידיגונג. מיר וואָלטען זיך געקאָנט רעוואַנשירען געגען איהם און בעצייכענען מאַצקעוויטשעס שפּראַך מיט וועלכע עס איז זידל-ווערטער, וועלכע זענען פֿאַראַן פֿאַר פּויליש און פּאָליאַקען אין יודיש. ווען מיר זאָלען דאָס געווען טון, וואָלטען מאַצקעוויטש און זיינסגלייכען געוויס באַלד גערופֿען צוהילף דעם פּאָליציאַנט. אָבער מיר וועלען דאָס נישט טון, ווארום מיר ווילען זיך נישט אַראָפּלאָזען צום ניווֹאָ פֿון גאַס.

אומקולטורעל — נישטאָ קיין אַנדער וואָרט דערפֿאַר — איז אויך מאַצקעוויטשעס אויסדריקען זיך וועגען דער יודישער רעליגיע. ראַבינער רו-בינשטיין האָט זעהר אויסגענומען ביי איהם. מיט רב חיים-עוזרן האָט ער זיך נישט געקענט זעהן, ווייל יענער רעדט נישט „קיין שום איראָפּעאישע שפּראַך“. אָבער דאָס איז נאָר אַ צופֿאַל-זאַך. נישט אומזיסט דערמאָנט מאַצקעוויטש איצטער, אַז נאָך אין 1923 האָט ער רעקאָמענדירט דער פּוילישער מלוכה אָנצושפּאַרען זיך אויף די יודישע אָרטאָ-דאָקסען, און ער בעטאָנט מיט אַ געפֿיהל פֿון בע-פֿרידיגונג, אַז דאָס וואָס מען האָט דעמאָלט גע-האַלטען פֿאַר אַ נאַרישקייט ווערט איצט רעאַלי-זירט (אַ קליינע פֿראַגע: צי ווערט אַ נאַרישקייט פֿערוואַנדעלט אין אַ חכמה דורך דעם, וואָס מען רעאַליזירט זי?). איך בין זיכער, אַז ווען מאַצקע-וויטש טרעפֿט זיך מיט אַ פֿאָרשטעהער פֿון דער אגודה, וואָלט ער זיך מיט איהם נאָך אַ סך בעסער צונויפֿגערעדט איידער מיט ראַבינער רובינשטיינען.

וואָרום מאַצקעוויטש האַלט שטאַרק פֿון רעלי-גיע, לכל הפּחות פֿאַר יענעם. דאָס זעהט מען פֿון זיין איצטיגען אַרטיקעל. דאָס זעהט מען פֿון אַלע זיינע אַרטיקלען. און פֿונדעסטוועגען נוצט ער וועגען דער יודישער רעליגיע אַזעלכע פּאַסקודנע ווערטער, וואָס מוזען אַרויסרופֿען דערווידער אַפֿילו ביי נישט-רעליגיעזע מענשען. „פּערקויטיקס“, „עקל-דיג“, „שוידערליכער אופֿן פֿון שעכטען“ — און ווידעראַמאָל „שוואַרץ“, „סודותדיג אין איהר פֿער-קויסיגקייט“, „כמעט מעשה שטן“. „עפּיס פֿלעדער-מייז טראָגען זיך איבער די דאָזיגע סינאַגאָגעס, אויף וועלכע די אויגען פֿון אונזערע קינדער קוקען ווי אויף עפּיס שרעקלעכס.“

אונזערע קינדער, — דאָס הייסט אויך קינדער פֿון מאַצקעוויטשעס קרייז, אפשר זיינע אייגענע קינדער. אַבי מיר האָבען געמיינט, אַז אינטעליגענטע מענשען זענען אינטעליגענט אויף אַלע געביטען!

אויך ביי אונז יודען זענען פֿאַראַן מענשען, וואָס קוקען אויף הייליגקייטען פֿון אַנדערע רעלי-גיעס ווי אויף עפּיס אומווערדיגעס, און אין אונזער „זשאַרגאָן“ זענען פֿאַראַן ווערטער, וואָס גיבען איבער דעם דאָזיגען געפֿיהל פֿון אומווירדיגקייט גענוג שאַרף. נאָר קיין שום יוד, אַפֿילו מיט אַ דריי גראָשענדיגער אינטעליגענץ, וועט די ווערטער נישט אַרויפֿברענגען אויפ'ן פּאַפּיר. שטעלט זיך אָבער פֿאָר, אַז עמיצער וואָלט דאָס יאָ אָנגעשריבן: די מינוט וואָלט געקומען דער פּאָליציאַנט און די געריכטס-מאַכט הינטער איהם. פֿאַר מאַצקעוויטשן, וואָס ערלויבט זיך צו בעליידיגן די רעליגיע פֿון זיינע פֿריינד פֿון מזרחי און פֿון דער אגודה, זענען קיין דינים נישטאָ. נאָר וואו זענען די טראַדיציעס פֿון ריטערליכקייט, וואָס מיט זיי בערימט זיך ה' מאַצקעוויטש אַזוי אָפֿט? ביי אים איז משמעות פֿון מיטעלאַלטער געבליבן נאָר איין זייט — די ברוטאַלקייט.

דער אורטייל אין פּראָצעס

געגען די 44 אָנגעקלאַגטע

לעמבערג (טעלעפֿאָניש).

שבת פֿאַרמיטאָג איז אַרויסגעגעבן געוואָרן דער אורטייל איבער די 44 אָנגעקלאָגטע, וועלכע זענען אָנגעקלאָגט געוואָרן אויף דער בעשול-דיגונגס-באַנק פֿאַר אונטערקויפֿען מיליטער-בעאַמטע און אויסהיטען זיך פֿון רעזערוו-איבונגען. עס זענען פֿערמשפּט געוואָרן:

בראַך, בערגער, באַכנער, דייטשער, דינער, פֿריינדליך, גאָטליב, האַמערשטיין, יודא, קאַהאַנע, קאָנסטאַנטי, קאָרעץ, לאַנגער. ליליען, אָפּנער אָבערלענדער, ראָט, שפּיגעל, אַדאָלף ווייס און אליהו ווייץ, דרוקער, ווערבער, סינקאָווער, פּפֿעפֿער, סאָקאָל, אַפּעל, פֿרידמאַן, לעמעל, טייכערט, מאַרקוס בערקין, לאַנדוי, ברענער, יעדער צו 1 חודש תפיסה. לאַנדוי און גרובער צו 6 חדשים, ליבערמאַן — ניין און סאַלאָמעאַ מענטשעל צו 2 חדשים, בערלין — אַ יאָהר תפיסה. די איבריגע אָנגעקלאָגטע זענען בעפֿרייט געוואָרן.

אַ שוּהל וואָס איז אַלט 600 יאָהר

און וואָס גלחים האָבען אויסגעבויט פאַר יודען

אַ מערקווירדיגער און היסטאָרישער מאָנומענט פון יודישען מאַרטירערטום

זייענדיג אין מאַריענבאַד האָט מיר אַ היגער תּושב דערצעהלט, אַז נישט ווייט פון דאַנען אין גאַנצען אַ האַלבע שעה רייזע פון מאַריענבאַד, געפינט זיך אַ קליין שטעטעל מיט'ן נאָמען קעניגסוואַרט, און אין דעם שטעטעלע איז פאַרהאַן אַ שוהל אַ „זעהענסווירדיגקייט", זי איז אַלט זעקס הונדערט יאָהר. אַזוי ווי איך בין אַ ליבהאָבער פון אַנטיקען, איבערהויפּט פון יודישע אַנטיקען, בין איך אַהין געפאָהרען.

צוקומענדיג צו דער היסטאָרישער שוהל האָב איך דאָס ערשטע דערזעהען גרויסע שוואַרצע אויסגעהאַקטע ציפערען 1370, אויפ'ן טיר האָט געהאַנגען אַ צעטעל מיט דייטשער אויפשריפט (דיזער טעמפעל איז פאַר יעדען בעזוכער צו בעזיכטיגען) ביטע זיך ווענדען צום ראַבינער.

איך האָב מיט מזל אָפּגעזוכט דעם ראַבינער ה' ישעיה בייער, איידער ער האָט אויפגעשלאָסען די טיר, פון דער שוהל, האָט ער מיר פריהער געוויזען דעם אויסגעהאַקטען דאַטום ווען די שוהל איז געבויט געוואָרען, און ער האָט מיר לויט די אַרכיווס דאָקומענטען דערצעהלט פאָלגענדעס:

בשעת דער מלחמה צווישען „הוסיטען" און „קאַטאָליקען" זענען די קאַטוילישע גלחים שטאַרק פערפאָלגט געוואָרען כדי זיי דאָס לעבען צו ראַטעווען האָבען די יודען פון דעם שטעטעל בעהאַלטען די גלחים אין זייערע הייזער.

די הוסיטען, הערויסענדיג זיך אַז די יודען בעהאַלטען די גלחים ביי זיך, האָבען זיי אַרויסגעגעבען אַ בעפעהל, אַז ווער עס וועט נישט אַרויסגעבען די בעהאַלטענע בעקומט טויט־שטראָף, האָבען די יודען פערקליידעט די גלחים אין פרעמדע קליידער, און זיי אַריבערגעשמוגעלט איבער דער בייערישער גרעניץ, וועלכער געפינט זיך נישט ווייט פון קעניגסוואַרט, און אַזוי האָבען די יודען אָפּגעראַטעוועט דאָס לעבען פון הונדערטער קאַטוילישע גלחים.

שפּעטער, אַז די מלחמה האָט זיך געענדיגט זענען די גלחים צוריקגעקומען, און אויס גרויס דאַנקבאַרקייט האָבען זיי דער קליינער יודישער געמיינדע געשענקט אַ פּלאַץ און אויף דעם פּלאַץ האָבען זיי מיט זייערע הענט אויפגעבויט די שוהל.

יעצט האָט דער ראַבינער אויפגעשלאָסען די טיר און מיך אַריינגעפיהרט אין דער שוהל. דאָס ערשטע וואָס האָט מיך איבעראַשט איז געווען דער „אָרון־קודש", לויט די פּעשידענע געשמאַקלאָזע פאַרבען, וואָס דער „אָרון־קודש" האָט אויף זיך, האָב איך באַלד דערקענט, אַז דאָס האָבען קיין יודישע הענד געשאַפען, ווייל אַ יוד האָט אַ שענערען און בעסערען געשמאַק, פאַר אַ פּאַרב, איי־בערהויפּט פאַר אַ „מקום קדוש".

אויף דעם אָרון־קודש הענגט אַ פּרוכת וואָס האָט מיך צוגעשמידעט ווי מיט קייטען פאַר שענקייט, דאָס פּרוכת וועגט איבער נײַנציג קילאָ, עס איז פון לויטער גאָלד און זילבער, דאָס פּרוכת איז אַלט 160 יאָהר. עס איז אַ מתנה פון דעם יודישען באַראָן „קעניגסוואַרט", טאַקע נאָך איהם הייסט דאָס שטעטעל.

דער ראַבינער דערצעהלט מיר, אַז פאַר דער מלחמה פון יאָהר 1914 האָט דער באַראָן ראָטשילד פון פראַנקפורט געוואָלט געבען אַ מיליאָן גאָלד־מאַרק פאַר דעם פּרוכת.

די פענסטער פון שוהל זענען בעשלאָגען מיט דיקע אייזערנע גראַטעס, כדי מען זאָל דאָס פּרוכת נישט אַוועקגנבענען. נעבען אָרון קודש שטעהט אַ ברייטע באַנק מיט אַ העבּרעאישער אויפשריפט: „די באַנק איז פאַר'ן מוהל".

דער ראַבינאַט ערקלערט מיר אַז עס איז געווען אַ מנהג דאָרט אַז אַ פרוי האָט געבוירען אַ יונגעל, האָט מען דאָס קינד אין טאָג פון ברית געבראַכט אין שוהל און דאָרט האָט עס דער מוהל מלה געווען, און כדי די קימפּעטאָרין זאָל הערען די ברכות, האָט מען זי אויך געבראַכט אין דער ווייבער־שער שוהל, און דאָרט האָט זי אויף אַלע ברכות געענטפערט אמן.

אויף דערזעלבער שוהל־באַנק זעה איך ליגען צוויי קינדער וויקעל־שנירען, שעהן אויסגעהאַפטען גאָלד זיידענע אותיות, „תקלג" דאָס צווייטע „תקמג".

דער ראַבינער ערקלערט מיר ווייטער אַז עס איז געווען אַ מנהג, אַז יעדע פרוי וואָס האָט געבוירען אַ יונגעל, דאָט אויסגעהאַפטען אויף דעם וויקעל שנירעל דעם קינדס נאָמען און דעם טאָג פון יאָהר, ווען ער איז געבוירן געוואָרען, און אַז דאָס זונדועלע איז אַלט געוואָרען דריי יאָהר האָט דער בחור אַליין געמוזט ברענגען זיין וויקעל־שניר און אָנוויקלען אויף דערזעלבער באַנק וואו מען האָט איהם „מל" געווען און דער רב פלעגט איהם בענטשען.

אין דער מיטען אין שוהל הענגט אַ גרויסע ריזיג שווערער הענג־לייכטער מיט אַ פיגור ווי „יו־פיטער רייט אויף אַן אָדלער", כדי ער זאָל נישט זיין עהנליך צו אַ „געצען־בילד" האָט מען איהם אָפּגעהאַקט די פינגער פון די הענט, דער הענג־לייכטער איז אַ מתנה פון „קעניג ווענצעל".

איך פרעג דעם ראַבינער אויב דאָס שטעטעלע פערמאָגט צו מנין יודען און אויב מען דאַווענט אין דער שוהל יעדען טאָג, האָט ער מיט אַ זיפץ געענטפערט, אַז עס געפינט זיך דאָרט קוים אַ מנין יודען, אָבער זיי וואוינען צושפּרייט אין דער אומגעגענד, און עס ווערט געדאַווענט אין דער שוהל צוויי מאָל אין יאָהר „ראש השנה" און „יום כפּור".

מאיר צעלטער.

גאַנץ פּיאַסק איז געזאַלצען מיט טריפה זאַלץ פון לובלינער שטאָטישען שחט־הויז

אַ פּיקאַנטע אַפערע מיט זאַלץ פון לובלינער שחט־הויז. — ביי די פּיאַסקער יודען זענען אַלע כלים טריפה געוואָרען. — פּיאַסק אַלאַרמירט צו רבנים און צום פּראָקוראָר

לובלין.

גאַנץ פּיאַסק איז איצט בעהערשט נאָר פון איין־איינציגען געדאַנק — זאַלץ !

דער רב אין זיין יחוד־צימער, די מתפללים אין בית־המדרש, און אין די חסידים־שטיבלעך, דאָס יונגוואַרג בעת זיי שפּאַצירען אויפ'ן שאָסיי אונטער דער שטאָט, די אַרבייטער אין די פּראָפעסיאָנעלע פעראיינען — אומעטום שמועסט מען נאָר וועגען איין טעמע — זאַלץ !

פּיאַסקער יודען זענען אומגליקליך. פּיאַסקער יודען קען דאָ אויסקומען חלילה אָוועקצושטעלען אַלע כלים אָנהויבענדיג פון זאַלצמעסטעל און ענדיגענדיג מיט דער דיניצע פון טשאָלענט, פליהען שאלות ותשובות צו רבנים, בריף צום... סיים־קלוב פון יודישען נאַציאָנאַל־ראַט, בריף צום דעפּ. ווישליצקי, בריף צו די לובלינער מאַכט־אָרגאַנען און—

עס הויבט זיך ערשט אָן!

און די גאַנצע שמחה שטאַמט פון לובלין, פון לובלינער שעכט־הויז, און נישט אַזוי ווייט פון לובלינער שעכט־הויז ווי פון אַ פּיאַסקער דודעק, אַזאַ סטאַניסלאַוו דודעק.

לאָמיר עס דערציילען באריכות:

ווי איהר ווייסט האָבען מיר אין פּוילען מאָנאָפּאָלען און אַ חוץ די מאָנאָפּאָלען האָבען מיר נאָך אַ לעגיאָניסטען־פערבאַנד, און אויב למשל עס איז פערהאַן אַ זאַלץ־מאָנאָפּאָל, פאַרוואָס זאָל דער לעגיאָניסטען־פערבאַנד נישט בעקומען די אַרענדע פון אַ מאָנאָפּאָליזירטען זאַלץ־סקלאַד. נו, — האָט ער טאַקע בעקומען דער נאָמען פון אַזאַ סקלאַד איז „פרייער סקלאַד פון זאַלץ", פאַרוואָס גראָד דאָ קומט דאָס וואָרט „פריי" איז נישט אַזוי קלאָר. נאָר צוריקגעשמועסט אויב פרייהייט איז היינט אַזאַ זעלטען אַרטיקעל פאַרוואָס זאָלען מיר זיין אומצופריעדען, ווען כאָטש דער זאַלץ־סקלאַד איז „פריי"...

איצט ווייזט זיך אַרויס, אַז דער פּיאַסקער דודעק האָט אַן קאָפּ אויפ'ן קאַרק און דאָס זאַלץ אין זיין סקלאַד קויפט ער נישט נאָר אין מאָנאָפּאָל באַר ער איז אויך אַ גוטער קונה פון שעכט־הויז אין לובלין.

פערהאַן אין לובלין אַ פירמע „פּאָעלס" וועלכע קויפט אויף קליינע חזירימלעך, קיילט זיי אין שעכט הויז, אַ זאַלצט זיי איין און עקספּאָרטירט זיי קיין אויסלאַנד. אַזעלכע חזיר'מלעך מוזען האָבען זעהר פיל זאַלץ. ערשט ביים עקספּעדירען די „בעקאָנען" קיין אויסלאַנד, רייניגט מען אָפּ דאָס זאַלץ און אַזוי אַרום בלייבט אין שעכט־הויז זעהר פיל זאַלץ. פערשטעהט זיך, אַז די פירמע „פּאָעלס" בעקומט דאָס זאַלץ אין מאָנאָפּאָל צו העכסט ניעדריגערע פּרייזען. ווייל דאָס זאַלץ ווערט דאָך פערנוצט אויף אינדוסטריע־צוועקען. איז אָבער די פירמע „פּאָעלס" גאָר נישט קיין נאַרישע און אונזער פּיאַסקער דודעק איז אויך נישט קיין שוטה און אָנשטאָט דאָס זאַלץ נאָך די חזירימלעך צו פערניכטען, ווערט עס פערקויפט קיין פּיאַסק, און — אַ מחיה. די פירמע „פּאָעלס" מאַכט אַ גראָשען ריווח, דודעק האָט זאַלץ צו ביליגע פרייזען און די פּיאַסקער איינוואוינער בעקו־מען זאַלץ. וואָס עס איז מעהר ווי זאַלץ. עס איז אַזאַ מאכל צו זאַלצען און צו שמעלצען, זאַלץ פון חזירימלעך איז דאָך פּעט, נו איז דאָך אַזאַ זאַלץ טאָפּעל ווערט.

האָבען פּיאַסקער יודען זיך אַרומגעזעהען, אַז זייער עסען, זייער געקעכטס איז זעהר פעט, קריסטען האָט עס הנאה געטון. אַ וואוילער מאָנאָפּאָל — האָבען זיי געטראַכט און וואויל זאַלץ. אפשר שיקט דאָס די מלוכה עקסטרא אַזאַ זאַלץ ווייל זי ווייסט, אַז דאָס פאָלק האָט נישט מיט וואָס צו שמעלצען די קאַרטאָפעל. די יודען אָבער האָט דאָס דאָזיגע „געשמילץ" נישט גענומען צו קיבעניש און געפינענ־דיג אין זאַלץ שטיקלעך חזיר האָבען זיי אָנגעהוי־בען זיך דערשלאָגען ביז צום שעכט־הויז אין לובלין.

די גאַנצע געשיכטע איז אויפגעקלערט געוואָ־רען.

הויבט זיך אָן דאָס קאַפּיטעל נומער 2. צי האָט די פירמע „פּאָעלס" געמעגט קויפען אַזאַ זאַלץ? האָט דער פּיאַסקער דודעק געמעגט קויפען אַזאַ זאַלץ? וויפיל האָט דאָ דער מאָנאָפּאָל, די קאַסע סקאַרבאָווע געליטען אַ היזק? און פאַרוואָס האָט עפּעס די איזבאַ סקאַרבאָווע געמאַכט אַ שוויג וועגען גאַנצען ענין?

וועגען דער אַפערע וועט דער פּוסק זיין דער לובלינער פּראָקוראָר.

מילך אַלס וויכטיגע שפּייז

פון דר. ש. ווין.

אין דעם לעבען פון מענשען און חיות איז מילך דער „אמת'ער אָנהויב פון לעבען". כאָטש מען איז מיט דעם טיטעל געוועהנליך מכבד — ברויט, פון געבוירען אָן, ביז זיי קענען זיך אַליין פערזאָרגען ווערען די ביי־געבוירענע חיות געשפּייזט מיט מילך פון זייערע מוטערס, בעת ביי די מענשען ווערען די קינדער מעהרסטענס גענעהרט מיט מילך היפּשע עטליכע יאָהר נאָך זייער געבורט, און אַזוי דאַרף טאַקע זיין, ווייל מילך איז כמעט אַ פולקאָמענע שפּייז.

אָבער כאָטש מוטער־מילך איז די בעסטע שפּייז פאַר קליינע קינדער מוזען, צום בעדויערען, אַ סך פון זיי אָנקומען צו מילך אין פלעשלעך, באַר אַפילו אין אַזעלכע פאַלען פערנעהמט קוה־מילך, געהעריג צעלאָזען אונטער דער אויפזיכט פונ'ם הויז־דאָקטאָר, דעם פּלאַץ פון מוטער־מילך און דאָס קינד האָדעוועט זיך גאַנץ גוט דערמיט, און פונקט ווי מילך איז אַ גוטע שפּייז, ווען מיר הויבען אָן אונזער לעבען, אַזוי גיט זי אויך געזונט און קראַפט ווען מיר ווערען עלטער. זי העלפט אַ סך צו אונזער קערפּערליכער ענטוויקלונג. בעת מיר וואַקסען און גיט אונז לעבענס־ענערגיע ווען מיר זענען שוין דערוואַקסענע, אַ סך מילך טרינקען דאַרף זיין אונזער רעגעל ווי לאַנג מיר לעבען.

אַזוי ווי מילך ענטהאַלט אין זיך אַלץ וואָס איז נויטיג פאַר דער עקזיסטענץ פון אונזער קערפּער איז עס אַ טעגליכע נויטיגקייט. צוקער און פעטס, וואָס דערלויבען דעם קערפּער אָנצוגעהן מיט זיין שטענדיגער מוסקול־טעטיגקייט; מינעראַל־זאַלצען וואָס זענען וויכטיג פאַר די ביינער, ציין און אַנדערע טיילען פונ'ם קערפּער; ווי אויך יענע געהיימע שטאָפען, וואָס רופען זיך וויטאַמין, אָהן וועלכע דער קערפּער וואָלט אָפּגעשוואַכט און קראַנק געוואָרען.

אַן אויספאָרשונג האָט לעצטענס בעוויזען אַז אַ סך מענשען־גרופּען נוצען נישט אַפילו אַ קליינעם טייל מילך פון וויפיל זיי וואָלטען געדאַרפט.

מען האָט אויסגעפונען אַז ראַסען, ביי וועלכע מילך און מילך־פּראָדוקטען איז אַ טעגליכע דיעטע זענען שטאַרקער און ענערגישער, אַז זיי האָבען שטאַרקערע און געזונטערע קינדער און לעבען אַפילו לענגער, ווי די ראַסען, וואָס נוצען ווינציגער מילך.

ווען איהר קריגט אייער. מילך פון אַן ערליכען פערקויפער איז זי ריין; עס איז אָבער אויך נויטיג, אַז איהר זאָלט ווייטער זי האַלטען ריין. קאַלטע מילך איז אויך געשמאַקער צו טרינקען איידער לעבליכע.

זאָל יעדער טרינקען מילך. דאָס וועט אייך בעזאָרגען מיט דער נויטיגער מילך־נאַהרונג יעדען טאָג.

די לעגענדע טעאָדאָר הערצל

הערצלס אַרבייט אין 1897. דאָס יאָהר, ווען ס'איז צונויפגערופען דער ערשטער ציוניסטישער קאָנגרעס—הויבט זיך אָן מיט פאָלגענדען בריוו צו איינעם פון זיינע פריינט: „פון מיין אַרבייטס־צי־מער ציהען זיך שוין פעדים איבער דער גאַנצער וועלט. מענשען פון פערשידענע לענדער בעזוכען מיך און בעטען אָנווייזונגען... דעם יאָהר, זומער, רעכען איך צונויפצורופען „אַן אַלגעמיינע ציוניס־טישע קאָנפערענץ אין שווייץ"...

אין דעם בריף לייגט הערצל פאָר אויך צו אָרגאַניזירען פרויען־פערבאַנדען, וועלכע זאָלען זיך אָפּגעבען צו אַרבייט פאַר דער גרויסער זאַך.

מנהיגים און עסקנים פון פערשידענע לענ־דער זענען געקומען צו הערצלען קיין ווין, פון אומעטום האָט מען זיך צו איהם געווענדעט מיט שאלות, פאָרשלאָגען און בעריכטען. דעם 16־טען מערץ 1897 יאָהר לאָזט הערצל אַרויס אַ כרוז, וועלכער רופט אַלע ציוניסטישע פאָרשטייער דעם 25־טען אויגוסט זיך צונויפקומען אין מינכען.

דאָס איז געווען אַ שריט. וועלכען די געג־נער פון ציוניזם האָבען בשום אופן נישט געוואָלט דערלאָזען. פון אַלע זייטען זענען אָנגעקומען פּראָ־טעסטען געגען דעם „משוגענעם". דער יודישער נאַציאָנאַליזם איז מער נישט ווי אַ לעגענדע און אַ ווילדע פאַנטאַזיע — אַזוי האָבען געשריגען די געג־נער. די רעפאָרמער ווידער האָבען אויפגעוויזען, אַז דאָס יודישע פאָלק דאַרף פערשפּרייטען דאָס ליכט פון וויסען און גערעכטיגקייט אויף דער גאַנצער וועלט, די פרומע יודען האָבען זיך סומך געווען אויף דער אמונה און משיח'ן און האָבען אויסגע־מיטען צוצואיילען די אַרבייט פון דער השגחה עליונה. אויך די יודישע קהלה אין מינכען איז גע־ווען געגען דעם, אַז דער קאָנגרעס זאָל פאָרקומען אין מינכען. הערצל האָט זיך אָבער נישט דער־שראָקען. אויב אַזוי, טאָ זאָל דער קאָנגרעס פאָר־קומען אין באַזעל. פון 20־טען ביז'ן 31־טען אוי־גוסט 1897 יאָהר דעם ערשטען מאָהל נאָך 1800 יאָהר איז פאָרגעקומען אַ יודישער קאָנגרעס אין וועלכען עס זאָלען זיך בעטייליגען יודען פון דאָס רוב יודישע געמיינדעס אין דער גאַנצער וועלט.

וועגען דעם קאָנגרעס האָט הערצל געשריבען: „מיר האָבען דאָ געשאַפען געשיכטע... אויב איך וואָלט וועלען זיך אַרויסזאָגען מיט איין וואָרט וועגען דעם קאָנגרעס, וואָלט איך געזאָגט: אין באַזעל האָב איך געלייגט דעם יסוד פאַר אַ יודישער מדינה. אפשר אין פינף יאָהר אַרום און זיכער אין פופציג יאָהר אַרום וועט יעדער איינער זעהן, אַז איך בין גערעכט".

אויף דעם קאָנגרעס האָט זיך הערצל בע־קענט מיט די ציוניסטען פון רוסלאַנד, מיט אוסיש־קין און מיט פּראָם. הערמאַן שפּיראָ, וועלכער האָט דער ערשטער פאָרגעלייגט צו שאַפען אַ „קרן קימת לישראל" און גרינדען אַ העברעאישען אוניווערזי־טעט. אויף דעם קאָנגרעס איז אויסגעאַרבייט גע־וואָרען דער בעריהמטער „באַזעלער פּראָגראַם".

אין אַ יאָהר אַרום רופט צונויף הערצל דעם צווייטען ציוניסטישען קאָנגרעס, וועלכער קומט פאָר פון 28־טען ביז'ן 30־טען אויגוסט 1898 יאָהר און אויף וועלכען עס האָבען זיך בעטייליגט איבער 400 דעלעגאַטען פון דער גאַנצער וועלט.

הערצל האָט אָנגעהויבען צו פיהרען דיפּלאָ־מאַטישע אונטערהאַנדלונגען נישט האָבענדיג קיין פריינט וואָס זאָל קענען משפיע זיין אין די רעגי־רונגס־קרייזען און נישט האָבענדיג אַפילו אויף זיין זייט די יודישע קאַפּיטאַליסטען. און פונדעסטוועגען האָט זיין אַרבייט אָנגעהויבען צו ברענגען גע־וויסע פרוכט. מלכים און מיניסטאָרען האָבען גע־רעדט וועגען ציוניזם. טודותפול בריף זענען גע־שיקט געוואָרען פון איין רעגירונג צו אַ צווייטער.

(סוף מאָרגען)

היינט פּראַכטיגע פּרעמיערע!

די אויפטרייסלענדע סענסאַציאָנעל־עראָ־טישע דראַמע, וואָס איז פול מיט עמאָ־ציעס און סענסימענטען, און שילדערט דאָס הינטערקוליסען־לעבען פון די אַמעריקאַנער מיליאָנערען און פון די העלדען פון דער אונטערוועלט א. ז.

די אומשולדיגע בעל־עבירה'ניצע

אין די הויפּט־ראָלען:
JEAN GRAWFORD, Clark Gable, Neil Hamilton.

הנחה־בילעטען גילטיג אָהן בעגרענצונגען. דער זאַל איז מעכאַניש ווענטילירט און געקיהלט. — אָנהויב 5.30 נאָכמ., שבת און זונטאָג— 2.30 ביי טאָג.

האנדווערקעריי און האנדעל

אויף דער וואך

שוין! די העכסטע צייט!

און ווידער אמאל האט זיך אין דער יודישער פרעסע באוויזן א ידיעה, אז די פראגע פון זונטאג-רוה איז געווארן אקטועל. אז אין די מאסגעבנדע קרייזן האט מען באשלאסן ענדליך די דאזיגע אנגעווייטאגטע פראגע צו ערלעדיגן.

שוין יארן נאכאנאנד. ווי מען האלט אונז אין איין צוזאגן, אז אט-אט און דער יודישער וועה-געשריי דערגרייכט צו די אויערן פון די, וואס זענען בכוח נאכצוקומען אין דער עלעמענטארסטער פארם דער יודישער פאדערונג, וואס אייגענטליך איז עס שוין נישט קיין פאדערונג, נאר א לעבענס-נויטווענדיגקייט.

נישט קוקענדיג אבער אויף אלע הבטחות האט זיך דער ענין עד-היום פון ארט נישט גערירט; השתדלות'ן אהן א שיעור, דעלעגאציעס אהן א צ'עק, מעמאריאלען אהן א ברעג — אלץ וייזט אן אויף דער נויטווענדיגקייט צו מילדערן די גזירה פון זונטאג-רוה, וואס טרעפט אזוי שווער די יודישע באפעלקערונג, וועלכע איז אזוי אויך דערדריקט אונטער דער שווערער לאסט פון קריזיס און שטייערן; אבער דער איינציגער פאזיטיווער רעזולטאט פון דעם אלעמען איז א צוזאג — די צאהל הבטחות ווערט פארגרעסערט מיט נאך אנ'הבטחה און אלץ בלייבט ביים אלטען... עס איז קלאר, אז אין די רעגירונגס-ספערען גופא איז שוין דער ענין לאנג רייף געווארן און מען מיינט ערנסט די פראגע צו ערלעדיגען; אבער תמיד ווען ס'איז גוגע יודען קען דער גוטער רצון, ווען ער איז אפילו פארהאן, צוליב צוויי טעמים נישט אנגעמען קיין ממשות'דיגע פארמען.

די ביטערע ווירקליכקייט וויל אבער פון קיין שום חכמות נישט וויסען; זי שטעלט פעסט בלויז איינס: די לאגע איז אויף דער העכסטער שטופע ביטער; די יודישע באפעלקערונג טרינקט זיך אין א ים פון צרות און ליידען, און אויב מען קען די דאזיגע ליידען כאטש אין דער מינדסטער מאס לינדערן, ליגט א חוב עס צו טון אויף די, וואס קענען עס טון און טאקע וואס שנעלער.

נאטירליך וועט דורכ'ן מילדערן אדער אפילו דורכ'ן אפשאפען די גזירה פון זונטאג-רוה נאך נישט קומען די אמת'ע ישועה פאר'ן כלל-ישראל.

ניין, נישט ביי זונטאג-רוה שטעלען זיך אפ די יודישע פאדערונגען; די צאהל יודישע פערלאנגען פארנעמען א גאנץ היבשען צעטעל, ווייל ס'זענען פארהאן נאך גענוג זאכען, וואס דריקען נישט ווייניגער, ווי דער זונטאג-רוה...

דאס אפשאפען דעם זונטאג-רוה קען נאך נישט ראדיקאל ענדערן דעם ביטערן מצב פון דער יודישער באפעלקערונג.

אבער זאל כאטש געמאכט ווערען אנ'אנהויב, זאל מען כאטש נאכקומען איינעם פון די עלעמענטארסטע ווינשען, פארווירקליכען איינמאל פאר אלע מאל די אהן א שיעור געגעבענע הבטחות כאטש אין דער הינזיכט!

ו. ל.

ווען קאן מען שענקען די שטראף פאר אלטע שטייערן?

דאס פינאנץ-מיניסטעריום האט ארויסגעגעבען א נייעם צירקולאר לויט נומער 32-65,1 224, אין וועלכען עס ווערט בעאויפטראגט אלע פינאנץ-קאמערן צו שענקען די פראצענטען פון די פערלעגענע שטייערן די סוחרים און האנדווערקער, וואס דאס בעצאהלען די פראצענטער וואלט זיי בעדראהט מיט א רואין.

מען דארף וועגען דעם זיך ווענדען מיט א ביטע צו דער פינאנץ-קאמער און דאס דערלאנגען אין אמט.

וואס יעדער סוחר און האנדווערקער דארף וויסען?

ביי וועלכע ארטיקלען איז איינגעפיהרט געווארען דער צענטראליזירטער אומזאץ-שטייער

אין „דזיענניק אוסטאוו" פון 30 יוני ה. י. אונטער דער פאז. 529 און 530 איז אפגעדרוקט די פעראָרדנונג וועגען איינפיהרען א צענטראליזירטען אומזאץ-שטייער אויף געוויסע ארטיקלען. פון 1-טען יולי 1932 יאהר וועט דער אומזאץ-שטייער פאר די ארטיקלען גענומען ווערען נאר אין דער ערשטער קוועלע, ווי אין טאבאק מאנאפאל, ספירט-מאנאפאל, אין די פערקויפס-צענטראלעס פון זאלץ און לאטעריע-צעטלען, און אין די צעמענט-פאבריקען, די אלע, וועלכע האנדלען מיט די ארטיקלען, זענען שוין פריי פון צאהלען דעם אומזאץ-שטייער, עס פערבלייבט נאר צו בעצאהלען די זאליטשקעס פארן 1-טען און 2-טען קווארטאל ה. י. די ווייטערדיגע זאליטשקעס דארף מען שוין נישט צאהלען.

דער צענטראליזירטער אומזאץ-שטייער בעטרעפט: 4 פראצ. פון דער גאנצער פראָוויזיע, וועלכע ווערט ערטיילט ביים פערקויף פון די אויסארבייטונגען פון טאבאק און ספירט-מאנאפאל און זאלץ, 3 פראצ. פון דער פראוויזיע, וועלכע ווערט ערטיילט ביים פערקויף פון לאטעריע צעטלען, 2,6 פראצ. פון גאנצען ברוטא-איינקויפט, וועלכע די צעמענטאוויניעס האבען דערגרייכט.

צו דעם פעסטגעשטעלטען איינמאליגען אומזאץ-שטייער. ווערט נאך צוגערעכענט 10 פראצ. אלס אויסערגעוויינליכער שטייער און דער צוגאב פאר דעם קאמונאלען פערבאנד אין דער הויך פון איין פערטעל פון דעם גאנצען שטייער.

אין גיכען דארף אויך איינגעפיהרט ווערען בנ'איינמאליגער אומזאץ-שטייער פאר צוקער און פון אנהויב 1933 אויך פאר אלע מאנופאקטור-אויסארבייטונגען.

דער אומזאץ-שטייער פאר מאנופאקטור-אויסארבייטונגען זאל גענומען ווערען נאר ביי די שפינער.

וועגען פערקלענערען די איינצאהלונגען אויף „ריטשאלט"

דער פערבאנד פון די האנדעלס-קאמערן, האט זיך געווענדעט צום פינאנץ מיניסטער מיט א פארשלאג, וועגען פערקלענערן אויף 30 פראצ. די זאליטשקעס אויפן ריטשאלט, ווייל די אומזאצען האבען זיך לעצטענס זייער שטארק פערקלענערט.

גלייכצייטיג ווערט דורך דעם פערבאנד פון די האנדעלס-קאמערן פארגעלעגט ארויסצוגעבען א פעראָרדנונג, אז צוליב דעם וואס אין גיכען דארף דער אומזאץ-שטייער פון אייניגע ארטיקלען (צוקער צעמענט א. א.) גענומען ווערען נאר אין דער ערשטער קוועלע, זאל פאר די געשעפטען, וועלכע האנדלען מיט די דאזיגע ארטיקלען, דער הויך פון ריטשאלט פערקלענערט ווערען, כדי אויסצומיידען, אז די אונטערנעמונגען זאל ווערען דאפעלט בעשטייערט.

נישט איינמאהנען פאר א העכערען פאטענט ביז דאס געריכט דעצידירט

די ווארשעווער האנדעלס-קאמער האט זיך געווענדעט מיט א ביטע צום פינאנץ-מיניסטעריום, דאס אין אלע פאלען, ווען מען מאכט א פראטאקאל וועגען אויסקויפען א העכערען פאטענט, זאל מען נישט מאכען קיין עקזעקוציע אויף דער סומע פון פאטענט, ביז דאס געריכט טראגט ארויס אנ'אורטייל.

די האנדעלס-קאמער מאטיווירט איהר שטאנדפונקט דערמיט, וואס אין גאנצען איז נישט פארגעזעהן, אז מען קען אויפמאהנען מיט עקזעקוציעס די סומע פאר'ן העכערן פאטענט פאר'ן אורטייל פון געריכט, בפרט, אז עס זענען פערהאן אורטיילען פון העכסטען אדמיניסטראטיווען טריבונאל, אז דאס געריכט איז מאסגעבענד צו בעהאנדלען די רעקורסען געגען די פראטאקאלען אויף גרעסערע פאטענטען און די שטראף.

וועגען האנדעל פון האנדווערקער

א קליינער פאבריקאנט אדער האנדווערקער מעג פערקויפען דירעקט צו סוחרים, ווידערפערקויפער און אויך צו פאבריקאנטען און האנדווערקער. דאגעגען אויב דער האנדווערקער האט אנ'אייגען געוועלב, אין וועלכען מען פיהרט א דעטייל-האנדעל פון זיינע אויסארבייטונגען אויפ'ן סמך פון א פאטענט דריטער קאטעגאריע, טאר מען פון דעם געוועלב נישט פערקויפען אייגענע אויסארבייטונגען צו סוחרים און האנדווערקער, דערויף קומט שוין א פאטענט צווייטער קאטעגאריע. דער האנדווערקער אדער פאבריקאנט קען פערקויפען זיין סחורה צו סוחרים נאר אין זיין ווארשטאט, אבער אין זיין געוועלב, וואס איז בעשטימט בלויז אויף הורט-האנדעל, אין דעם פאל דארף מען בכלל נישט האבען קיין פאטענט. נאר קוים לייזט מען אויך דעטייל צוזאמען מיט הורט, איז שוין אנ'אנדערער דין.

נייע פעראָרדנונג וועגען אויספיהרען עקזעקוציעס

דער סעקוועסטראטאר וועט קענען זוכען אין די טאשען און מאכען עקזעקוציעס אפילו אום זונטאג און יום-טוב-טעג

ס'איז שוין פערעפענטליכט געווארען די לאנג-ערווארטעטע פעראָרדנונג פון מיניסטארען-ראט וועגען אויספיהרען עקזעקוציעס דורך דער פינאנץ-מאכט. לויט דער נייער פעראָרדנונג נעהמט די פינאנץ-מאכט איבער אלערליי עקזעקוציעס.

די עקזעקוציעס קענען אויסגעפיהרט ווערען נאר אויפ'ן פערמעגען פון צאהלער, וואס איז נישט פערזיכערט אויף היפאטעקען. פערזיכערטע פערמעגענס אויף היפאטעקען קענען עקזעקווירט ווערען נאר דורך א געריכטס-אורטייל.

די פינאנץ-אמטען וועלען אדורכפיהרען עקזעקוציעס פון אלערליי שטייערן און אפצאהלען. די עקזעקוציעס וועלען אדורכפיהרען די סעקוועסטראטארען פון פינאנץ-אמט.

כדי אנצוהויבען אנ'עקזעקוציע מוז די אינסטיטוציע געבען א פארשלאג אין פינאנץ-אמט. אין דעם פארשלאג קען אנגעוויזען ווערען עטליכע אופנים פון עקזעקוציע געגען דעמזעלבען צאהלער. די עקזעקוציע קען אויסגעפיהרט ווערען אויפ'ן גרונד פון אנ'אויספיהרונגס-אורטייל, צאהלונגס-אויפפאדערונגען א. א. וו.

די פעראָרדנונג אנערקענט פאר אנ'עפענטליכע מאכט אלע אמטען און מלוכה-ארגאנען, ווי אויך די טעריטאריאלע זעלבסטפערוואלטונגען און אינסטיטוציעס פון געזעלשאפטליכע פערזיכערונגען קראנקען קאסע, ז. או. פ. או. א. א. וו.) פאר'ן אדורכפיהרען די עקזעקוציעס, וועלען די פינאנץ-אמטען שיקען שריפטליכע אויפפאדערונגען צום בעל-חוב מיט דער דראהונג אדורכצופיהרען די עקזעקוציע. דער בעל-חוב וועט בעקומען א טערמין פון 14 טעג.

דער פינאנץ-סעקוועסטראטאר מוז אויף דער פאדערונג פון בעל-חוב ווייזען א בעשטעטיגונג, אז ער איז בערעכטיגט אדורכצופיהרען די עקזעקוציע. אויב דער פינאנץ-אמט וועט ארויסגעבען א ספעציעלע שריפטליכע בעפולמעכטיגונג קען

די עקזעקוציע אדורכגעפיהרט ווערען אויך ביינאכט, זונטאג און יום-טוב-טעג

ווייטער זעהט פאר די פעראָרדנונג, אז סיי דעם, וואס ס'קומט, סיי דעם, וואס איז שולדיג קאן אנוועזענד זיין ביי דער עקזעקוציע. אין פאל פון א ווידערשטאנד קען דער סעקוועסטראטאר אנווענדען די הילף פון דער פאליציי. ביי דער עקזעקוציע קענען אנוועזענד זיין עדות, צו איינעם פון יעדען צד, אויב דער בעל-חוב איז נישט אנוועזענד ביי דער עקזעקוציע מוז דער סעקוועסטראטאר רופען 2 עדות, וועלכע קענען אויך זיין פון די הויז-מענשען. לויט דער נייער פעראָרדנונג מעג דער סעקוועסטראטאר הייסען עפענען די טירען און שופלאדען פון דעם בעל חוב,

רעווידירען די גאנצע וואוינונג און די טיש-קעסטלעך און אויך די טאשען

דער פינאנץ-אמט קען אויך ארויסגעבען א ספעציעלען אויפטראג, אז דער סעקוועסטראטאר זאל קענען רעווידירען די קעשענעס פון בעל-חוב אין יעדען ארט און נישט נאר אויפ'ן ארט פון דער ליציטאציע.

דער פינאנץ-אמט קען אויף דער ביטע פון בעל-חוב אפלעגען אינגאנצען אדער טיילוויז די עקזעקוציע, אויב ער האט אריינגעטראגען אנ'אנקלאגע צו דער פינאנץ-קאמער. דער פינאנץ-אמט קען אויך אפלעגען די עקזעקוציע אין פאל אויב דער בעל-חוב האט זיך געווענדעט וועגען אפלעגען די צאהלונגען אדער פונאנדערלעגען אויף ראטעס און דער פינאנץ-אמט האט דאס מיט א גינסטיגער מיינונג אפגעשיקט צו דער מאכט, וועלכע האט געגעבען דעם אויפטראג אויסצופיהרען די עקזעקוציע.

ווייטער זעהט די פעראָרדנונג פאר א זעהר וויכטיגען פונקט, אין וועלכען ס'ווערט געזאגט, אז אויב

די עקזעקוציע וועט אינגאנצען רואינירען דעם צאהלער

קען דער פינאנץ-אמט אפלעגען די עקזעקוציע אדער זי בעגרעניצען ביז אזא סומע, וואס וועט נישט אינגאנצען רואינירען דעם צאהלער.

בעפרייט פון דער עקזעקוציע זענען בעטגעוואנד, וועש, וואכענדיגע מלבושים, זאכען, וואס ווערען בענוצט דורך קאליקעס, לעבענס-מיטעל און בעהייצונג, וואס זענען נויטיג פאר דעם בעל-חוב און זיין פאמיליע אויף א חודש צייט, עופות וואס נוצען זיך אליין צו בעשפייזען, רויה-מאטעריאל צו האנד-ארבייט, זאכען וואס דינען צום אויספיהרען די פראפעסיע און פאר גייסטיגע ארבייטער — אנ'אנשטענדיגער אנצוג.

ס'קען אויך נישט אדורכגעפיהרט ווערען קיין עקזעקוציע אויף זאכען, וואס דינען צו רעליגיעזע געברויכען, קידושין-פינגערלעך, האנדעלס-ביכער, געלד-אונטערשטיצונגען, סטיפענדיעס, געלדער פון ארבייטסלאזען פאנד, שכירות און עמעריטור-געלדער. אלע קאסטען פון דער עקזעקוציע טראגט דער בעל-חוב. דער ווייטערדיגער טייל פון דער פעראָרדנונג רעדט וועגען דעם, אז די פערנומענע

זאכען וועלען געשאצט ווערען און וועלען פערקויפט ווערען

אויף אנ'עפענטליכער ליציטאציע דארט, וואו די זאכען שטעהען. די ליציטאציע קען נישט פארקומען פריהער, ווי 15 טעג נאך דער „זאיענטשע". אויב די ליציטאציע קומט פאר אויף מעהר ווי 500 זל. דארף זי פערעפענטליכט ווערען אין אנ'ארטיגער צייטונג. אין ערשטען טערמין קען די ליציטאציע נישט פארקומען אויף א קלענערען פרייז, ווי די שאצונג איז געווען, אין צווייטען טערמין קענען די זאכען יא פערקויפט ווערען ביליגער.

די דאזיגע פעראָרדנונג געהט שוין אריין אין קראפט דעם 1-טען אויגוסט, אין די וואיעוואדזטווע-שטעט — דעם 1. סעפטעמבער און אין ווארשא, לאדז, לעמבערג — ערשט דעם 1-טען אקטאבער 1932.

אינפארמאציעס פאר יודישע האנד-ווערקער דארפען זיין אין יודיש

פאר דער בעקוועמליכקייט פון די האנדווערקער, האט די האנדווערקער-קאמער איינגעשטעלט א דיזשור אויף צו געבען אינפארמאציעס יעדען מאנטאג און דאנערשטאג פון 8 ביז 9 אוונט.

שוין עטליכע מאל האט דער האנדוו. פער-איין אינטערווענירט וועגען דעם, אז די אינפארמאציעס זאלען זיין אין יודיש, שוין בלויז צוליב דער איינער סיבה וואס פיל יודישע בעל-מלאכות פערשטיען נישט קיין פויליש. אויך אין צוזאמענהאנג מיט דער נייער ענדערונג פון די אינ... -אציע-שטאט [illegible] האט דער האנדווערקער-פעראיין, פיעטרקאווער 64 זיך געווענדעט מיט א מעמאריאל אין דער האנדווערקער-קאמער אין וועלכען עס ווערט אנגעוויזען, אז אינפארמאציעס אין יודיש פאר'ן ווייניג געלערנטען יודישען האנדווערקער איז פשוט א לעבענס פראגע. עס איז דערפאר אומבעדינגט נויטיג, צו געבען אינפארמאציעס די יודישע האנדווערקער אין יודיש.

ס'איז כדאי, אז די יודישע האנדווערקער-ראטמענער זאלען זיך מיט דעם ענין פעראינטערעסירען.

אבסערוואטאר.

נייער פאלקסבלאט

דאס לאדזער לעבען

נייער פאלקסבלאט

דינסטאג
כב
26
תמוז תרצ"ב

יולי
זון-אויפגאנג 3.41
זון-אונטערגאנג 7.43

פון האנדעלס-געריכט

בעשטעטיגט רעגולאציע-פארשלאגן פון „קאסינא" און שמואל זאלצבערג

שמואל זאלצבערג (נאוואמיעסקא 17), וועמען ס'איז פערפעגזליכט געווארן אנ'אופאדלאשטש, האט דעם 9-טען אקטאבער 1931 געשלאסען מיט די קרעדיטארען א רעגולאציע-אפמאך אויף 5 פראצ. אויף וואס די קרעדיטארען, האבען צוליב'ן שלעכטען מצב פון געשעפט, מסכים געווען. דאס געריכט אבער, האט דעם רעגולאציע-פארשלאג אפגעווארפען.

דער ענין איז די טעג בעטראכט געווארען דורכ'ן אפעלאציע-געריכט אין ווארשא. וועלכער האט די דעציזיע פון לאדזער קרייז-געריכט אפגעווארפען, און דעם אפמאך לויט די פארגעלעגטע בעדינגונגען בעשטעטיגט.

* * *

ווי מיר האבען שוין מיטגעטיילט. האבען די בעזיצער פון קינא-טעאטער „קאסינא" זיך אויסגעגליכען מיט די קרעדיטארען אויף 40 פראצ. אויסצוצאהלען אין ראטעס אין משך פון צוויי יאהר.

געגען דעם פארשלאג האבען אפאנירט די קרעדיטארען פאנקאווסקי, בארענשטיין און הענקע.

אויף דער לעצטער זיצונג פון קרייז-געריכט, זענען די מאטיוון פון די געגנער אפגעווארפען געווארען און דער אפמאך בעשטעטיגט. דערמיט איז די געפאלענע צוריקגעגעבען געווארען די סוחר'ישע עהרע.

* * *

ווי מ'טיילט מיט פון דער געריכטס-קאנצעלאריע, איז אלס קוראטאר פון אופאדלאשטש פון קינא „לונא" בעשטימט געווארען, נישט ווי ס'איז מיטגעטיילט געווארען אדוו. לאכמאגאוויטש, נאר אדוו. סאכמאוויטש.

קויפט ביי אונזערע אנאנסען-געבער

אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע

דער אונטערשטיצונגס-אמט ביים מאגיסטראט איז מודיע, אז די דרינגענדע אונטערשטיצונגען פאר ארבייטסלאזע פאר'ן חודש יולי, הויבט מען אן אויסצוצאהלען מאנטאג, דעם 25-טען יולי לויט פאלגענדען סדר:

היינט, דינסטאג, דעם 26-טען יולי:

M N O P R S T U W Z Ż

דער קאמף ארום ד"ר וויעלינסקי'ס מאנדאט

(אג) לויט ווי מיר דערוויסען זיך, טראגט ארייז דער לאדזער מאגיסטראט אין אינערן-מיניסטעריום א פראטעסט געגען דער דעציזיע פונ'ם וואיעוואדען-אמט, וואס מאכט בטל דעם בעשלוס פון שטאט-ראט מכוח'ן אפנעהמען ביים ד"ר וויעלינסקי זיין מאנדאט.

אזא רעקורס דארף אריינגעטראגען ווערען אין משך פון 14 טאג נאכ'ן איבערגעבען די דעציזיע פון דער וואיעוואדזטווע.

א דעציזיע פון מיניסטעריום איז שוין אייגענטליך א לעצטע אינסטאנץ. עס ווערט אבער נישט אויסגעשלאסען אנ'אנקלאגע אין העכסטען אדמיניסטראציע-טריבונאל.

דער ריכטיגער מאגיסטראט-בעאמטער

זאל דאס איהם האבען אזוי דערצויגען די שטייער-אפטיילונג?

(2) אין דער שטייער-אפטיילונג פון מאגיסטראט ארבייט אלס בעאמטער א געוויסער יאנוש אופנאלעווסקי (פון שרודמיעסקא 74).

איז דער דאזיגער אופנאלעווסקי, לא עלינו, א גרויסער צוואגטורניק, און, ווייזט אויס, דער גאר נשקשה'דיגער שיכור, וואָרום אט האט ער זיך אנגעזוצט אויף זיין שכן פראנצישעק זאקושעווסקי מיט זיין ווייב, באשר בכן — געלד זאלען זיי איהם געבען אויף א שנעפסעל.

וויל זאקושעווסקי קיין געלד נישט געבען אויף קיין שנעפסלעך, ער האט נישט קיין חשק צו געבען, מאכט איהם אופנאלעווסקי וויסטע סקאנדאלען. כאפט זיך צו איהם, ביי יעדער געלעגענהייט שלאגען, זידעלט זיך, שיט פעך און שוועבעל, און סטראשעט, אז ער וועט זיך שוין מיט איהם אפרעכענען אין דעם ענין-פאדאטקעס...

האט זאקושעווסקי שוין מעהר נישט געקאנט ליידען, ביז ער האט גענומען און אנגעקלאגט דעם סקאנדאליסט אין געריכט.

אז אופנאלעווסקי האט זיך דערוואוסט, דאס ער וועט האבען בקרוב א פראצעס, האט ער זיך עהרענטעכען ווידער געווארפען שלאגען זאקשעווסקי'ן.

דער סוף דערפון איז געווען — א גרויסער פאליציי'אישער פראטאקאל, און דער סקאנדאליזער בעאמטער וועט האבען, אלס צולאג, נאך א פראצעס.

א שטאט-מענש, א מאגיסטראט-בעאמטער, זארגט ער זיך, אז דאס געריכט זאל האבען צו טון...

ארעסטירט דעם מערדער זאקושעווסקי

ער האט נישט קיין הרטה אויף זיין שרעקליכע טאט

(2) דער עפילאג פון דעם בהן-קאסירערס לעבען זאקושעווסקי'ס פערזענליכער טראגעדיע האט גענומען א שטארקען רושם אין אונזער שטאט.

אויף דער פערמערדונג פון אויבער-קאמיסאר, וויהער, האט מען זיך געלאזט זוכען דעם אומגליקליכען מערדער, און ארויסגעהענדיג פון דעם כלל, אז אין א סך פאלען, מוז זיך דער מערדער ארומדרייען ערגיץ נאהענט פון פערברעכענס-ארט — האט מען ספעציעל אכטונג געגעבען אויף דער ראדאגאשטשער פארשטאט, וואו אויף ווספולנע 10, האט זאקושעווסקי דערמארדעט, אין דער וואוינונג פון זיין שוועגערין, די פרוי זיינע, מאגדאלענע.

די סברא פון דער פאליציי.מאכט האט זיך ארויסגעוויזען פאר ריכטיג, ווארום שוין נעכטען אינדערפריה האבען געהיים-אגענטען אנגעטראפען, אויף דער ווספולנע-גאס פאטראלירענדיג, א פערשוין מיט א פערבאנדאזשירט אויג און מיט סימנים פון א צוריסענער רעכטער באק.

דער פערשוין איז געגאנגען איבער דער גאס א פערטראכטער. האלטענדיג אין דער האנד א ציימונג.

די געהיים-אגענטען האבען איהם פערהאלטען, און זיי האבען טאקי קיין טעות נעהאט: ס'איז געווען דער געזוכטער מערדער. זאקושעווסקי ער האט נישט געשטעלט קיין ווידערשטאנד, בעת מען האט איהם ארעסטירט.

מ'האט איהם אפגעפיהרט אין אויספארשונגס-אמט און פון דארט — נאך א קורצען פערהער — אין דער טורמע אויף קאפערניקא-גאס.

דער מערדער איז אינגאנצען איינגעבראכען און נידערגעשלאגען.

בעת'ן פערהער האט ער דערקלעהרט, אז ס'איז איהם נישט קיין נפקא-מינא, וואס מיט איהם וועט זיין. ווען ער וואלט געהאט א רעוואלווער, וואלט ער בעגאנגען זעלבסטמארד. ער האלט זיך פאר א געפטרטען מענש, צוליב זיין שטארקער צוגעבונדענקייט צו דעם ווייב, וועלכע איז איהם נישט ווערט געווען...

דער מערדער האט נישט קיין חרטה אויף זיין טאט. ער האלט, אז ער האט געהאנדעלט פולשטענדיג ריכטיג, און עס פערדריסט איהם נאר וואס דער שאס, נאך דער דעפרווידאציע, האט נישט געטראפען אין ציל.

די אויספארשונג ווערט געפיהרט אין טעמפא פון א שטאנד-געריכט.

ווער

עס וויל האבען א גייסטיגען גענוס אויף דער פרישער לופט, דער קומט היינט אין העלענאוו, 8.30 אוונד הערען דעם וועלט-בעריהמטען אבערקאנטאר

משה קוסעוויצקי

נייע פאלשע 20-גער זלאטעס

(2) דעם פאריגען פרייטאג האבען זיך געוויזען אין פערקעהר אויף די לאדזער מערק פאלשע 20-זלאטעדיגע באנקנאטען.

די פאלסיפיקאטען זענען זעהר קענטיגע; געדרוקט זענען זיי אויף שלעכט פאפיר, אנשטאט'ן וואסער-צייכען פון דעם קעניג קאזשימיעזש, פיגורירט א גרויסער פארמלאזער פלעק, און די נומעראציע איז געדרוקט מיט שווארצער פארב, בעת אויף די ריכטיגע צוואנציגער איז זי געדרוקט מיט דונקעל-גראנאט.

פאליציי זוכט די פעלשער.

נישט מיט קיין קריסט, נאר מיט א... חסיד

נייע פרטים וועגען דער פליטה פון דעם לאדזער פאבריקאנטס טאכטער

פון ווילנע איז מען מודיע:

די פליטה פון לאדזער פאבריקאנטס טאכטער ברענגט אלץ נייע סענסאציאנעלע פרטים:

דער אנטלאפענער מיידעלס פאטער איז געקומען אין פאליציי מיט א בייעס, אז זיין טאכטער איז אנטלאפען מיט א קריסטליכען יונגעמאן און גרייט זיך איצט אין ווילנע צום שמד.

די ווייטער אדורכגעפיהרטע אויספארשונג האט אבער פעסטגעשטעלט, אז די דאזיגע אינפארמאציע איז נישט קיין ריכטיגע.

דער פאליציי'אישער אויספארשונג איז געמליך געלונגען פעסטצושטעלען, אז די פרייליין איז אנטלאפען נישט מיט קיין קריסט, נאר מיט א זוהן פון א לאדזער חסיד, וועלכער האט געפיהרט געהיים מיט איהר א ליבע און לסוף צוגערעדט איהר, זי זאל פערכאפען ב' יאהר פאטער'ס געלד און אנטלויפען מיט איהם.

ס'איז פארהאן א השערה, אז דאס פארל האט בדעה אנטלויפען קיין ליטע.

עקספארט דורך האמבורג

וויל אין גדיניע האט מען צייט — מען איילט זיך נישט

(אג) מחמת דעם, וואס לעצטענס האט זיך געמאכט, אז לאדזער עקספארט-סחורות בלייבען ליגען אין גדיניע א לענגערע צייט און ריהרען זיך נישט ווייטער, — וואס דאס ברענגט צו גרויסע היזקות פאר די לאדזער עקספארטערען, — האבען קאנפעקציע-עקספארטערען די טעג ארויסגעשיקט א גרעסערען טראנספארט כחורה דורך האמבורג.

די היגע אינדוסטריע-און-האנדעלס-קאמער האט אין שייכות דערמיט אינטערווענירט ביי דער געהעריגער מאכט, אז אין גדיניע זאל מען נישט פערנאכלעסיגען די לאדזער טראנספארטען, און עס איז צוגעזאגט געווארען דעם ענין פאזיטיוו צו ערלעדיגען.

פאטאלע לאגע פון די פוילישע פאלקס-לעהרער

(2) עהרענעכטען איז אין לאקאל פון פוילישען פאלקסלעהרער-פעראיין (אגדושעיא 4 פארגעקומען א פערזאמלונג פון די פאַ. קסלעהרער געווידמעט דער פאטאלער לאגע פון די לעהרער אין די לאדזער פאלקסשולען.

נאך לאנגע דיסקוסיעס איז בעשלאסען געווארען: ווענדען זיך דורך דער פערמיטלונג פונם קוראטאריום, צום בילדונגס-מיניסטעריום מיט א מעמאריאל מכוח רעגולירען די פערהעלטענישען אינם פאלקסשול-וועזען און וועגען פערזיכערען אויף דער צוקונפט די לעהרער פון די דאזיגע שולען.

פאר גנב'ענען עלעקטראטעכנישע ארטיקלען

משה סענאטאר, יודעל ציגעלמאן און שלום פענצינא

(2) אין דער נאכט פון דעם 16 אויפ'ן 17 מערץ ה. י. האבען גנבים בע'גנב'עט דאס עלעקטראטעכנישע געוועלב פון יאסעל פאלעשניק אויף זגערזשער 90.

מען האט געזוכט די גנבים, און 2 פון זיי האט מען געכאפט: משה סענאטאר און יודעל ציגעלמאן.

דער דריטער — שלום פענצינא איז ענטלאפען און „ארבייט" ערגיץ אויף דער פראווינץ.

נעכטען האט סענאטאר בעקומען פון געריכט — 6 חדשים צו זיצען, און ציגעלמאן — א גאנץ יאהר.

יודיש טעאטער אין „פילהארמאניע"
פערבאנד-טרופע פון א.א.פ. אין פוילען. אנפיהרונג: א. בעזמאן.

גערענקט!!!
אז נאר נאך איינינע מאל האט איהר די געלעגענהייט צו זעהען די גלענצענדע אפערעטען-שוישפילערין

פרייזען פון 50 גר. ביז 2 זל.

מרים קאראלאווא

אין דעם אפערעטען שלאגער, וועלכע ווערט היינט. דינסטאג געשפילט

דאס בעקער'ס טעכטערל

וועלכע איבערפולט יעדען טאג דאס טעאטער, מיט אנטייל פון דעם יוגענדליכען געזאנג-ליבהאבער אדאלף טעפנער.

אכטונג! אין 2-טען אקט אין קאבארעט פיהרט אויס פרוי קאראלאווא א פאפורי פון 10 אינטערנאציאנאלע לידער. ה' קאמבעראוו פיהרט אויס אריגינעלע עקראבאטישע טענץ אין דער בעגלייטונג פון הארמאניע.

בילעטען צו בעקומען אין קאסע פון טעאטער. אדמ.-לייט. ש. הערשקאוויטש.

לאדזער רייכער פאבריקאנט „קויפט-אפ" פאר 100,000 זל.

דאס קינד איז בויך ביי זיין דירעקטאר'ס ווייב

העכסט-סענסאציאנעלע געשיכטע, וואס האט פאסירט די טעג אין לאדז

אין היגע געוויסע קרייזן ווערט איצט דער, צ'הלט א העכסט-סענסאציאנעלע געשיכטע, וואס קלינגט ווי א לעגענדע. די מעשה איז אבער אנ' אמת'ע, נאר צוליב פערשטענדליכע טעמים. געבען מיר נישט אן די נעמען פון די „העלדען".

א בעקאנטער לאדזער רייכער פאבריקאנט, וועמען דאס מזל האט אין די לעצטע יאהרען צו-געשטילט, איז פון א געוועהנליכען ארימען הענד-לער דערהויבט געווארען צו אנ'אייגענער פאבריק מיט א פאלאץ מיט קאטשען און אויטאמאבילען מיט פארטערען מיט גילדענע קנעפ ביי דער טיר. און ווי לצים שמועסען – אויך צו א האלבען מיליאן דאלאר.

לעבט זיך דער נייער מאגנאט אין לוקסוס און אין רייכטום, און געניסט, מיט דעם פולען בעכער פון לעבען. איז ארומגערינגעלט פון א גאנצע ארמעי משרתים און יוצר משרתים, הונדער-טער ארבייטער, בעאמטע און לאקייען. וואס גע-בען זייער ברויט-געבער אפ גרויס כבוד, און דעם „קליינעם לאדזער ראקפעלער" וואקסט פון טאג צו-טאג.

אבער נישט אלע גדולות קענען זיין צוזא-מען. מיט איין זאך איז אונזער מאגנאט נעבעך געשטראפט געווארען. צו איין זאך קען אונזער „לאדזער ראקפעלער" נישט קומען. צו א זאך. וואס מ'בעקומט נישט פאר געלד – צו א קינד!..

האבען זיך, דער גביר און די גביר'טע שטארק דערפון מצער געווען. דאס רייכטום וואקסט, די יאהרען רוקען, אויפ'ן קאפ נעמען זיך בעווי-זען ווייסע „קברות בלימלעך", איבער הונדערט און צוואנציג יאהר, ווער וועט ירשענען דאס גאנצע פערמעגען?

האט מען טאקע אנגעווענדעט אלע מיטלען; פראפעסארען און להבדיל „גוטע יודען", בידער און סגולות – ס'האט אבער גארנישט גהאלפען!

האבען זיי דאך געזעהען, אז דאס איז א גאט-זאך, אז „אויבען" איז ארויס אזא בטערער גזר, האבען זיי זיך מיאש געווען, און א כרויער האט זיך אויסגעגאסען אין די לוקסוס-זאלען פון דעם פרעכטיגען פאלאץ

די לעצטע צייט אבער, האט א שטראהל פון האפנונג א בליץ-געטון. אויף די פערכמורעטע פנים'ער פון דעם פער,יאוש'טען נגידישען פארעל, האט מען בעמערקט אנ'אויסלייטערונג – וואס איז געשעהען?

מיר וועלען עס דערצעהלען פארדאבנע:

אין דער פאבריק פערנעמט א הויכען אמט, לאמיר זאגען — דירעקטאר, דעם פאבריקאנטס א נאהענטער קרוב, הגם ער איז א שטיקעל בעל-מום, איז ער אבער זעהר אנ'ענערגישער מענש, צוליב וואס דער פאבריקאנט האט צו דעם דירעק-טאר דעם פולסטען פערטרויען.

מאכט זיך א מעשה. און דער דירעקטאר מאכט די אייגענע „חכמה", וואס אלע אנדערע בחורים, נעמט א מעדעל און האט חתונה.

און ווי ס'האט זיך ארויסגעשטעלט. איז דער דירעקטאר מעהר „ענערגיש" פון דעם בעל-הבית, א סימן, אז צוויי חדשים נאך דער חתונה, האט שוין דעם יונגען ווייבעל גענומען „איבלען" און „נאגען" ביים הארצען...

אז דער רייכער פאבריקאנט און קרוב, האט זיך דערוואוסט, אז די דירעקטארשע איז פערגאנגען אין טראגען, האט ער דעם סוד אי-בערגעגעבען זיין פרוי, און ביי זיי איז געבוירען געווארען א גליקליכער געדאנק, דהיינו? זיי זא-לען דאס ערשטע קינד פון זייער געטרייען גע שעפטס פיהרער, אדאפטירען, און אלס בעלוינונג, געבען, דעם פאטער און מוטער, א מאטניא פון גאנצע 100 טויזענד זל. און אויב ס'וועט זיין א יונגעל, בעקומען זיי נאך, א הויז א צולאג.

און געזאגט און געטון:

אין א שבת צו נאכט איז דאס געווען. בעת דער דירעקטאר מיט זיין ווייבעל זענען געווען פערבעטען ביים שעף צו גאסט אויף א „גלעזעל טיי", האט מען צוערשט גערעדט וועגן געשעפט וועגן גארן, וועגן קאניונקטור, פראטעסטען, דאס, יענץ, חרוסת, לאקשען, אזוי לאנג און אזוי ברייט, ביז דער שעף איז ארויס מיט זיין פראפאזיציע.

– דו ווייסט דאך–האט דער שעף אנגעהויבן

– אז איך בין, נישט פאר דיר געדוכט, אנ'עקר, און מיין ווייב אנ'עקרה. מיר האבען פון אלעם גיטעו, נאר איין זאך פעהלט אונז – א קינד – א שמחה-בעשיינער, א יורש, א קריש אויף איבער הונדערט און צוואנציג יאהר, און דא האט ער פארגעלעגט זיין פראיעקט.

אין אנפאנג איז דער פראיעקט דעם „ערב טאטע" און „ערב מאמע". אויסגעקומען אנ'אוים-טערלישער: „וואס הייסט? ווי אזוי מאכט מען דאס אזא טראנזאקציע?" נאר וואס ווייטער איז דער פלאן געווארען „פערשטענדליכער", און ס'איז געווארען פון עסק..

פערשטעהט זיך אז די גאנצע „טראנזאקציע" איז געהאלטען געווארען בסוד, און וואס ווייטער וואס א חודש ווייטער, איז די שפאנונג פון דעם גביר מיט דער גביר'טע, געווארען אלץ שטארקער און שטארקער.

די שוואנגערע דירעקטארשע איז געשטא-נען אונטער א שטרענגער אבסערוואציע פון שעף מיט דער שעפין. מ'האט זי געפלעגט פון שענ-קען און בעסטען. דאס טעלערל פון הימעל האט מען איהר געגעבען. מ'האט געזאגט, זי זאל זיך נישט „דענערווירען" מיט די משרתים. מ'האט גע-היטען דעם „פשעפים" פון דאקטאר: נישט געהען צופיל, און נישט צופיל זיין אונבעוועגליך. וואס ס'האט זי „אנגעשמעקט", איז באלד בעשאפען געווארען...

אז ס'איז געקומען דער נייגטער חודש, האט דער שעף און די שעפ'ין גאנצע נעכט קיין אויג נישט צוגעטון. פון יעדען שארך האבען זיי זיך איבערגעוועקט מיינענדיג, אז דאס קומט מען זיי וועקען. ביי יעדען קלינג ביים גלאק, האבען זיי געמיינט, אז „ס'מאכט זיך"...

צוזאמען מיט דעם שעף און דער שעפ'ין: האט אויך דער דירעקטאר געהאט שלאפלאזע נעכט, ראשית, דאס קינד, והשנית – די „באמבע" מיט געלד, און דאס הויז..

און אז מ'ווארט, דערווארט מען זיך: פער-גאנגענע וואך, האט דאס יונגע ווייבעל דערפיהלט, אז „ס'גהמט".

ס'איז געווארען לעבעדיג! די טעלעפאנען האבען געארבייט אויף דער גאנצער פארע. די אויטאס זענען געפלויגען ווי די רוחות. דאקטוירים און אקושעריקעס. ס'איז געגאנגען איין „וויי" נאך דער אנדערער. די דירעקטארשע האט געמאכט יעלות, און ביידע: דער „ערב טאטע" און דער שעף, האבען געבעטען דעם רש"ע, זי זאל וואס גיכער געהאלפען ווערען...

האט זיך אבער דער „בחור" איינגעווייניג איינגעשפארט „ניע פאיאדען" – ער האט נישט קיין חשק צו פערלאזען אזא טייערע „קעסט". ער ווייסט שוין, אז אין דרויסען וועט ער בעסער האבען?... האט ער די דאקטוירים מיט די „זאש-טשיקעס" געהערט ווי דעם קאטער, און ער געהט נישט!

האט זיך געמאכט חושך. די יולדת האט זיך נעבעך געקארטשעט אין יסורים. דער „ערב טאטע" האט זיך געבראכען די הענד, דעם שעף מיט די שעפין האבען געקלאפט די הערצער ווי ביי גולנים. אויטאס זענען געפלויגען מיט פרישע דאקטוירים, און וואס איז געווען דער סוף? דער סוף איז געווען א ביטערער: – ס'איז געבוירען געווארען א טויט קינד – א יונגעלע!

איצט טוט זיך ווידער חושך: אלע וויינען נעבעך און קלאגען אויף דעם חורב: דער שעף מיט די שעפ'ין זענען ווייטער געבליבען אהן שמחה-בעשיינער, אהן פרעהליך-מאכער. דער ערב טאטע האט פארשפילט אזא מאטניא – דערמיט ענדיגט זיך די העכסט - סענסאציאנעלע געשיכטע, וואס לייענט זיך ווי א לעגענדע, און איז אבער לײדער אנ'אמתע געשיכטע.

—ק.

אלע יודען קומען הייבט הערען דעם

בעריהמטען אבערקאנטאר

משה קוסעוויצקי

8.30 אווענד אין ה ע ל ע נ א ו און אויף זיין

לעצטען קאנצערט

פאר זיין אפרייזע נאך אויסלאנד.

גוט מארגען!

תמוז

אי, וואסערע היצען! ס'ברענט, ס'בראט, ס'קאכט, ס'פרעגעלט — סאיז תמוז!

אין גענף האבען די איטאליענישע און פראנ-צויזישע דעלעגאטען זיך געווארפען אייבער אויפ'ן אנדערען (נישט אויף די העלזער) מיט די קולאק-קעס — ס'איז תמוז!..

אין פאריז, האט א היציגער בחור געוואלט דער'הרגענען דעם מלוכה-פרעזידענט לעבערען — ס'איז תמוז!..

אין מאנדזשוריען, האבען ווידער גענומען „דעקלאמ'רען" די הארמאטען און פולעמיאטען — ס'איז תמוז!..

אין לייפציג זיצט די בערלינער רעגירונג אויף דער בעשולדיגונגס-באנק, — ס'איז תמוז!..

אין דייטשלאנד געהט איצט א סדרה „עולים יורדים" — ס'זעצט ארויף אויפ'ן בענקעל, און מ'זעצט אראפ פון בענקעל. פאן פאבען פלירטעוועט מיט אדאש'ן — ס'איז תמוז!..

דער „למדן" אדאלף נומ. 2 (היטלער איז א דאלף נומ. 1) — נאוואטשינסקי רופט אן אין דער „געז. ווארשאווסקא" פוילען מיט דעם נאמען „יד-דאסלאוויא" אין אז אין לאדז געהען ארויס 22 יודישע און 3 העברעאישע צייטשריפטען — ס'איז תמוז!..

אויף דער זונטאג'דיגער זיצונג פון דער קהלה-פערוואלטונג, האט די „מעהרהייט אנערקענט, אז דער אלוועלטליכער יודישער קאנגרעס, האט א וויכ-טיגע בעדייטונג פאר'ן שפל'דיגען מצב פון יודענ-טום, נאר פאהרען קיין גענף דארף מען נישט, ווייל... ווייל — ס'איז תמוז!..

אב—נעק

אפטייקען

היינטיגע נאכט-דיזשורען

(2) היינט ביינאכט דיזשורירען: י. קאפ-ראווסקי (נאוואמיעסקא 15), ס. טראווקאווסקא (בזשעזשינער 56), מ ראזענבלום (שרודמיעסקא 21) מ. בארטאשעווסקי (פעטריקאווער 95), י. קליפטא (קאנטנא 54), ל. טשינסקי (ראקיטשינער 50).

אויסגעשניטען פון טאש

(2) ביים אומקעהרען זיך פון דער זומער-וואוינונג קאלאניע, לעם לאדז, איז נעכטען אויף דער סטאציע לאדז-קאלישער בעגנב'עט געווארען איזידאר ליפסקי (פון פעטריקאווער 114).

מ'האט איהם מיט א ראזיר-מעסער'ל אויסגע-שניטען די טאש און ארויסגענומען א פארטפעל, וועלכען עס זענען געלעגען פערשידענע דאקומענ-טען, 150 זלאטעס געלד, און פאר 2000 זלאטעס וועקסלען.

פערברענט געווארען א דארף לעם לאדז

(2) נעהערנעכטען איז אויסגעבראכען א שרפה אינ'ם דארף מאדליבאשיצע, קאמינסקער קרייז.

כמעט דאס גאנצע דארף איז אוועק מיט'ן רויך.

עס זענען פערברענט געווארען 122 בנינים. דער היזק בעטרעפט איבער 200,000 זל.

Dr. Wajnberg

ציגעל-גאס 11. טעל. 126 02

ספעציאליסט פון הארץ- און לונגען-קראנקהייטען

צוריקגעקערט.

נעמט אן פון 9–10 פריה, 3–4 און 8–9 אווענט.

(78

ר. איזראעל

דאס בופעט-מיידעל

א סענסאציאנעל-עראטישער ראמאן פון דער לאדזער וויר(ק)ליכקייט

— צי וועט דאס צניעות'דיגע מיידעל — האט ראבערט זיך געטראכט — כאטש איין מינוט וועלען בלייבען ביי זיין זייט, ווען זי וועט זיך דער-וויסען ווער ער איז.

דעם אווענד האט ער פערברענגט צוזאמען מיט אלאן, זיי זענען אוועק אין איינעם פון די פער נעהמסטע בערלינער קאבארעטען, וואו ס'קומען זיך צונויף אממייסטען אויסלענדער און די בעסער'ע דייטשע געזעלשאפט. אלארס הומאר האט זיך אבי סעל פערבעסערט. דאס ערשטע מאל אין איהר לעבען איז זי געווען אין אזא גרויסען הערליכען און העל-בעלויכטעטעם זאל, וואו ס'איז געווען טור-מעלדיג און פרעהליך, וואו צעהנדליגער פאר האר-בען געטאנצט אין מיטען זאל און ביי די טישלעך זענען געזעסען אויסהעקאלטירטע דאמען מיט הע-רען אין סמאקינגס, וואו יעדער וויילע האט זיך גע-הערט דאס אויפרייסען פון א שאמפאניער פלאש, וואו אויף דער קליינער אבער שעהנער סצענע האבען אויפגעטרעטען זינגערינס, טענצערינס און אנדערע ארטיסטקעס, מיט דער גרעסטער נייגיריג-קייט האט זי זיך צו אלעם צוגעקוקט, נישט מאכענדיג קיין שום בעמערקונגען, כדי נישט אויסצוזעהען אין ראבערטס אויגען ווי א פראווינצערין.

ראבערט האט אבער בעמערקט איהר פערלוי-רענקייט, ער האט געזעהען ווי זי בלאנדזשעט מיט איהר בליק אויף יעדער זאך, אזוי ווי זי וואלט עס דאס ערשטע מאל געזעהען פאר די אויגען, פאר ראבערט'ן איז דאס אלץ קיין נייעס נישט געווען, ער האט געשמייכעלט און געזאגט צו אלאן.

— דו ביזט נאך אזוי נאאיוו, גארנישט ווי אלע פויליש-יודישע מיידלעך, דו ביזט די פערקערפערונג פון דעם וואס איך האב ביז איצט געזוכט, דו ביזט נאך זיכער נאך קיינמאל אין דיין לעבען נישט גע-ווען אין אזא קאבארעט, אט זעהסט דו, דאס יועדט ביי זיי אלע וואס זיצען דא אנגערופען לעבען, קיין אנדער לעבען קענען זיי נישט.

ווער ווייסט, האט אלא געענטפערט,, אפשר איז דער גרעסטער טייל פון די דאזיגע מענשען דא אהער-געקומען, כדי זיך צו פערגעסען פון זיך, צו פער טויבען און פערי‍אגען פון זיך די גרעסטע און שטארקסטע לעבענס-זארגען, וואס קענען מיר וויסען?

און אלאן זענען איצט פערבייגעגאנגען פער-שידענע געדאנקען, זי האט אליין נישט געוואוסט פארוואס, אבער זי האט זיך פלוצים דערמאנט אין די פערשידענע אויסגעלאסענע ארגיעס, וועלכע זע-נען בעגאנגען געווארען אין רודי העניקעס קאר-וואלענקעס. אמצעטער איז איהר אדורך, דורך דעם לייב ווען זי האט זיך דערמאנט אין דעם יואס וואלט געווארען מיט איהר ווען זי וואלט זיך נישט בעצייטענס אויסגעריסען פון לאדז.

— אוי הענ'צעק? איז ער טאקע געווען פערליבט אין איהר? צי האט ער חוזק געמאכט און זיך גע-שפילט מיט איהר און מיט איהר מיידעלש לייב? צי איז ער אומשולדיג, אדער האט ער אויך גע-הערט צו דער באנדע שאנטאזשיסטען, וועלכע פער-שפרייט זייער נעץ געגען איהר און איהר משפחה און פון וועלכע זי האט זיך אויף א גליקליכען אופן בעפרייט?

און טראכטענדיג וועגען דעם אלעם איז איהר אויפ'ן זינען געקומען אלטמאן, דער פשוט'ער גור-טער, סאלידער און נאאיווער יונגערמאן, וועלכער האט פערגעטערט איהר יעדען טריט, וועלכער האט זי אפגעהיטען ווי אנ'אויג אין קאפ, וועגען וועלכען זי האט זיך אבער אפילו נישט די מיה גענומען צו טראכטען.

איהרע געדאנקען זענען איבערגעשלאגען גע-וואר'ען פון א טאנגא, וועלכען ס'האט אנגעהויבען צו שפילען דער דזשעז-ארקעסטער, זי האט א קוק געגעבען אויף ראבערט'ען, וועלכער איז געזעסען אקעגען איהר ביים טישעל און פערטראכטערהייט געצויגען דעם רויך פון א פאפיראס, וועלכען ער האט געהאלטען אין מויל.

— איך בין עפיס נישט מיט אלעם, האט רא-בערט א זאג געטון עפיס ווילסט מיך גארנישט, עפיס איז מיר דאס אלץ איבעריג געווארען.

— פארוואס, אפשר ביזט דו קראנק, רא-בערט?

— ניין, נישט דאס דערפאר, ווייל איך האב זיך מיט דיר בעקענט, די גאנצע איבעריגע וועלט געהט מיך מעהר גארנישט אן, איצט ביזט דו מיין גאנצע וועלט.

— א. ווי דו קענסט פראווען קאמפלימענטען א ווי א שטיפער דו ביזט...

פלוצלונג האט זיך ראבערט פערקוקט צו איינעם פון די רעסטאראן-טישלעך, וועלכעס איז געשטאנען אין ווינקעל פון זאל און לעם יועל-ען ס'איז געזעסען א פארל א יונגערמאן מיט א פריילין אין עלעגאנטע מלבושים. דער יונגערמאן האט גע-וואונקען צו ראבערט'ן, יועלכער האט שטום געקוקט אין יענער זייט און זיך נישט געקענט דערמאנען ווער דאס איז. ראבערט האט זיך אבער באלד אריענטירט און זיך געהיטען דערפאר, אז אלא זאל נישט בעמערקען, אז ער האט דא אין זאל עפיס א בעקאנטען, ער האט דעריבער אויפגעהערט צו קו-קען אין יענער זייט, וואו ס'איז געזעסען זיין בע-קאנטער.

ביי יענעם טישעל דארט אין ווינקעל איז גע-זעסען קובא מיט אדאן און געמיטליך געשמועסט. נאך דעם לעצטען געשעפט וואס זיי האבען געמאכט מיט ארנאלד'ן און דעם ברענגען פון דער פרוי פראנקענשטיין קיין בערלין, האט קובא געהאט גענוג געלד און האט נישט געזוכט קיין אנדערע יודי-זיקאלישע געשעפטען, יעדען אווענד איז ער דא אהערגעקומען מיט אדאן און זיי האבען דא פער-ברענגט ווארטענדיג ביז זיי וועלען זיך קענען א נעהם געבען צו ארנאלד מיט אידא פראנקענשטיין און פון זיי אויספרעסען געלד.

אין יענעם אווענד האט קובא דערזעהען ביי א טישעל אין מיטען זאל זיין בעקאנטען פון לאדז ראבערט'ען, מיט וועלכען קובא האט שוין איין געשעפט געהאט אדורכגעפיהרט, קובא האט פער-שטאנען, אז ראבערט זיצט נישט מיט זיין כלה און נישט מיט זיין ווייב, נאר קענענדיג די לעצטע כפר-ציאליטעט פון ראבערט'ן, האט ער געוואוסט, אז דאס מיידעל, מיט וועלכער ראבערט זיצט מוז זיין זיינס א קרבן.

(פארט-עצונג קומט).

82־יעהריגע זקנה שפּרונגט אראפּ פון דריטען שטאק
און קומט אָפּ בלויז מיט לייכטע וואונדען

(2) אויף שענקעוויטש 55 אויפ׳ן דריטען שטאָק וואוינט די אלמנה נאָך דעם מוזיק־דיריגענט די 82־יעהרינע קאַטאַזשינאַ ווירטה. די זקנה איז נערוועו־קראַנק און האָט שוין צוויי מאָל געטריבט צו בעגעהן זעלבסטמאָרד. מ׳האָט זי אָבער אָפּגע־ראַטעוועט. צוליב די דאָזיגע אומשטענדען האָט איהר משפחה צוגענומען א קראַנקען־פלעגערין, וועלכע איז שטענדיג געזעסען ביי דער פרוי ווירטה.

נעכטען 10 א זייגער אין אָוונט, איז די קראַנקען־פלעגערין ארייגגעגאנגען אין קיך, פרי פאַרצוברייטען אָוונטברויט. דאָס האָט אויסגענוצט די קראַנקע און איז ארויסגעשפרונגען פון דריטען שטאָק. די אַלטע איז ארויסגעפאלען אויף א גלע־זערנעם דאַך וואָס געפינט זיך דאָרט אויפ׳ן דריטען שטאָק און ערשט פון דאַך אראָפּגעפאַלען אין גאַרטען, וואָס געפינט זיך דאָרט.

ס׳איז גלייך אַלאַרמירט געוואָרען די פּאָגאָ־טאָוויע און דער דאָקטאָר האָט צו זיין גרעסטער פערוואונדערונג קאָנסטאַטירט, אז די זקנה איז אָפּגעקומען בלויז מיט לייכטע וואונדען.

דער שטרייק ביי קרושע און ענדער
אויפ׳ן טויטען פונקט

(2) דער סכסוך ביי „קרושע און ענדער" געפינט זיך נאָך אַלץ אויפ׳ן טויטען פונקט.

נעכטען אינדערפריה האָט דער דעפּ. וואַש־קעוויטש קאָנפערירט ביים וויצע־וואָיעוואָדע.

נאָך דעם איז וואָרע־ אָפּגעהאַלטען געוואָרען אַ קאָנפערענץ ביים אַרבייטס־אינספּעקטאָר, וואַיט־קעוויטש.

די דאָזיגע קאָנפערענץ האָט געטראָגען דעם כאַראַקטער פון אַ לויזען געשפּרעך, ווייל די אַר־מיניסטראַציע פון דער פירמע האָט נישט פאַרגע־שטעלט איהר שטעלונג, נישט געבענדיג בעכטען אַ גאַנצען טאָג קיין אָנווייזונגען וועגען די רעזולטאַטען פון דער פערוואַלטונגס־זיצונג, וואָס איז פאַרגעקו־מען דעם פאַריגען שבת.

מחמת דעם פאָהרט דער דעפּ. וואַשקעוויטש מאָרגען אַרויס קיין וואַרשאָ, כדי צו אינטערווענירען אין אַרבייטס־מיניסטעריום.

דער שטרייק אין דער טריקאָטאַזש־אינדוסטריע פערשאַרפט

(2) עהערנעכטען איז אין לאָקאַל פונם דרוי־קער־פאַראיין, נאַווראָט 20, פאַרגעקומען אַ פער־זאַמלונג פון די שטרייקענדע ארבייטער אין דער טריקאָטאַזשען־בראַנזשע.

די אַנוועזענדע ארבייטער פון 12 קליינע כאַלופּניקעס־ווערשטאַטען האָבען דערקלעהרט זייער גרייטקייט אָנצושליסען זיך אינם שטרייק.

זייער דערקלעהרונג איז גענומען געוואָרען אין אַכט, און עס איז בעשלאָסען געוואָרען דעם שטרייק פאַרטצוזעצען ביז עס וועלען דערגרייכט ווערען די פאַראַיאָהריגע לוין־סטאַוועקעס.

די כאַלופּניקעס פערשטרייקען שוין היינט.

PRYWATNE POGOTOWIE LEKARSKIE
TEL. 12-333 ZIELONA № 6.
Szybka pomoc lekarska,-PRZEWÓZ CHORYCH

שטורעם־רעגענס אין דער לאָדזער סביבה

(2) בעת אין לאָדז גופא האָט זיך די לעצטע טעג איינגעשטעלט אַ גוטער וועטער, הערשען נאָך אַלץ אין דער לאָדזער סביבה שטורעם־רעגענס מיט שטאַרקע דונערן און בליצען.

אזוי זענען עהערנעכטען איבער שיעראַדז און וועלוינער קרייז אַדורך בצוואַלדיגע שטורעם־רעגענס, וועלכע האָבען אויף די דערפער אָנגע־מאַכט גרויסע חורבנות און שרפות.

צין איין דאָרף, אין זאַדזאַלעס, וועלוינער פאָוויאַט, האָט אַ דונער דער׳הרג׳עט די 20־יאָה־ריגע סטאַניסלאַווא ליפּיעצקאַ.

חושך אין רודא־פּאַביאַניץ
אז די עלעקטראָווניע מאָהנט א חוב פון פאר 6 יאהר ווערט ממילא פינסטער פאר די אויגען!

(א) און אין רודע־פּאַביאַניץ איז נאָך אַלץ פינסטער, נישט קוקענדיג דערויף, וואָס אין דעם חושך־מצרים, וואָס הערשט אין דעם אָרט, וואוינען זומער־צייט אַנ׳ערך 20—22 טויזענד מענשען, און מחמת דער פינסטערניש זענען זיי בעדראָהט פון פלערליי געפאהרען. די עלעקטראָווניע מאָהנט זיך אָבער אַנ׳אַלטען חוב, וואָס קומט איהר פון פאר זעקס יאָהר — און די רודא־פּאַביאַניצער זעלבסט־פערוואַלטונג קאָן זיך גישט אַנ׳עצה־געבען — בלייבט אוים דעם ביסעל לעטניקעס צו ציטערען, אויב נישט פאר קעלט, אין כאָטש פאר מורא...

די אויפּזיכט־מאַכט גייט זיך איצט פּעראינ־טערעסירט מיט דעם ענין.

די שלאַנגען־מגפה אין דער פּעט־ריקאָווער געגענד

(2) מחמת די לעצטע היצען און די אָפטע רעגענס האָבען זיך אין די דערפער פון דער פּעט־ריקאָווער סביבה אויף אַנ׳אויסטערלישען אופן פער־מעהרט פערשידענע שלאַנגען, שרצים ורמשים...

בעזונדערס אַלאַרמירענדע ידיעות קומען אָן פון פּעטריקאָוו גופא, וואו די שלאַנגען בעגעגענען זיך אַלץ אָפטער און אָפטער, נישט נאָר אין די נאָהענטע וועלדער און פעלדער, נאָר טאַקי אויף די גאַסען פון פּעטריקאָוו גופא.

געוויסע פון די שלאַנגען, לויט ווי עס איז פעסטגעשטעלט געוואָרען, געהערען צו דעם מין „מיעדזשאַנקעס", וועלכע צייכענען זיך אויס מיט זייער גיפטיגקייט.

די לאָדזער, וואָס מאַהרען ארויס אויף זומער־וואוינונגען דאַרפען דעריבער זיין בעזונדערס פאָר־זיכטיג. ווען זיי שפּאַצירען אין וועלדער, לייגען זיך אַפּרוהען אויפ׳ן גראָז א. א. וו.

כּללים ווי אזוי מען דאַרף זיך בעגעהן מיט א ראַדיאָ־אַפּאַראַט

די היינטמאָדישע ראַדיאָ־אַפּאַראַטען, וועלכע ווערען מאַסענווייז ארויסגעלאָזט פון די ראַדיאָ־פאַבריקען, זענען פערזעהען מיט א גענויער בע־שרייבונג און אָנווייזונגען ווי אזוי זיך צו בעגעהן מיט׳ן דאָזיגען אַפּאַראַט. זעלבסטפערשטענדליך, דאַרף מען זיך צו די דאָזיגע אָנווייזונגען שטרענג צופּאַסען, ווייל פון דעם איז אָבהענגיג דאָס גוטע פונקציאָנירען פון אַפּאַראַט. עס זענען אָבער פאַר־האַן אויך אַלגעמיינע כּללים, ווי מען דאַרף זיך נוהג זיין מיט די ראַדיאָ־אַפּאַראַטען.

קודם כּל דאַרף דער ראַדיאָ־אַמאַטאָר וויסען, אז אין פאַל, ווען עס הערט זיך שוואַך, איז גיכער פון אַלץ נישט שולדיג דער אַפּאַראַט, נאָר די אַנ־טענע. עס איז לעצטענס איין אין דער מאָדע צו בענוצען זיך מיט ראַהם און שטוב אַנטענעס. מען דאַרף אָבער וויסען, אז די בעסטע ראַהם־אַנטענע כאַפּט אויף מיט פיל, פיל וועניגער ענערגיע, ווי א דאַך־אַנטענע. מען דאַרף אָבער אכטונג געבען, אז די דאַך־אַנטענע זאָל זיין ריכטיג און גוט אי־זאָלירט. בעזונדערס וויכטיג איז דאָס די בעערדי־גונג זאָל זיין גוט דורכגעפיהרט, אָפטמאָל האָט די ערפאהרונג געלערנט, אז ווען די בעערדיגונג איז געמאַכט געוואָרען אויף א האַלבען אָדער גאַנצען מעטער טיפער אין דער ערד ווי עס איז געווען פריהער, האָט זיך געבעסערט די קראַפט פון אויפ־נאַהם אויף גאַנצע 100 פּראָצענט.

ביים אַנשטעלען דעם אַפּאַראַט אויף די גע־הערינע סטאַציע דאַרף מען גוט אכטונג געבען אויף די „רעאַקציע". צום אָנהויב זוכען מיר די געוואונשטע סטאַציע אָהן „רעאַקציע". עס הערט זיך אָבער זעהר שטיל. דעמאָלט הויבען מיר אָן זעהר געלאַסען צו דרעהען מיט דער גאַלקע פון „רעאַקציע. דער אויפנאַהם ווערט וואָס אמאָל הע־כער און דייטליכער, מען טאָר אָבער נישט דרע־הען די „רעאַקציע" אָהן אויפהער. ווייל באַלד וועט זיך דערהערען א שאַרפער פייף אין אַפּאַראַט און דער אויפנאַהם וועט קאַליע ווערען. דעריבער מוזען מיר זיך מיט דער „רעאַקציע" גאַנץ פאָרזיכ־טיג בענוצען, ווייל גלייכצייטיג ווי די „רעאַקציע" הויבט אָן צו פייפען אין אַפּאַראַט הערען אויך דעם זעלבען אוּנאַנגענעהמען פייף אַלע ראַדיאָ־שכנים, וועלכע מען שטערט אזוי ארום זייער ראַ־דיאָ־אויפנאַהם.

קושאָווא מאַכט קוגץ...
אזוי אז מ׳מוז איהם אנטון אַ צוואַנגס־העמדעל

(2) ס׳האָט זיך געמאַכט זונטאָג, האָט דער 25־יאָהריגער עוגעניוש קושאָווא געמאַכט אַ וויזיט אינם הייזעל אויף זשעראָמסקיעגאָ 63.

דאָרט איז ער עפּיס נישט אָוורכגעקומען מיט׳ן „אַפּוטרופּס" פונם הייזעל, וואצלאוו באַניער, און ס׳איז ענטשטאַנען אַ געשלעג, אז פונגער זענען געגאַנגען.

אז עס איז אָנגעקומען פּאָליציי און געוואָלט איינגעהמען דעם צוהיצטען קושאָוואַ, האָט ער אַלץ ווייטער געסקאַנדאַלעוועט און זיך געוואָרפען שלאָגען אויפן ‹פּאָליציי־פּשאָדאָווניק.

עס האָט גאָרנישט געהאָלפען: מען האָט דעם קו־שאָוואָ׳ן געמוזט אָנטון אַ צוואַנגס־העמדעל און אָוועקפיהרען אויף „עפּקיה־ל־קור" אין קאָמיסאַריאַט.

דער וועלט־בערימטער אבערקאַנטאַר
משה קוסעוויצקי
טרעט היינט אויף אין פאַרק „העלענאוו"
8.30 אָוונד אויף זיין לעצטען קאָנצערט
פאַר זיין אָפּרייזע נאָך אויסלאַנד.
אין פּראָגראַם: די נייעסטע קאָמפּאָזיציעס

דאָרפס־שרפה פון אַנ׳־אונטערצינדונג

(2) אין דאָרף ביאַלאַ, פּעטריקאָווער קרייז, זענען נעכטען אָפּגעברענט געוואָרען די 2 גרויסע דאָרפס־ווירטשאַפטען פון יוזעף מיגאַלאַ און יאַן יאַצעשעק.

סמנים בעווייזען, אז די שרפה איז ענטשטאַ־נען פון אַנ׳אונטערצינדונג.

די שולדיגע האָט מען נאָך אָבער נישט גע־כאַפּט.

פון „סקאַלאַ"־טעאַטער

היינט, דינסטאָג, צום 4־טען מאָל די שטאַרק אויסגענומענע פּיעסע „מ א ד א ם א י ק ס". מאָרגען, מיטוואָך, געזעגענונגס־פאַרשטעלונג פון בערטא גערסטען. ס׳ווערט געשפּילט „מירעלע אפרת" מיט א רייכען דיווערטיסמענט.

סטאַרשי פעלדשער
M. Lederman
פּילסודסקיעגאַ 27, טעל. 09־226
געוו. פעלדשער פון דער אוניווערזיטעטס־קליניק און וואַרשאַ בײַם שפּיטאָל Dzieciątka Jezus
טעטיגער פעלדשער פון דער געזונדהייט־אָפּטיילונג ביים לאָדזער מאַגיסטראַט, 4455
נעמט אָן פון 8—11 פאַרמ. און פון 3—6 נאָכמ.

מאשין־לעבער
ווערן אָנגענומען אויסצוזייען ביי
ג. נאַרדמאַן, שרודמיעסקאַ 8

בלוטוואַלונגען
הערץ־בעקלעמעניש, אָטעם־נויט, מורא־גפיהל, נערווען־רעזבאַרקייט, שווינדעל, שלאָפלאָזיגקייט, קאָנען בעזייטיגט ווערען געברויכענדיג דאָס נאַטירליכע ביטער־וואַסער
Franciszka Józefa
צו בעקומען אין אַלע אַפּטייקען און סקלאַד־אַפּטעקעס.

היינט — דער גרויסער קאָנצערט
פון וועלט־בעריהמטען אבערקאַנטאָר משה קוסעוויצקי

היינט קומט פאָר אין העלענאָוו דער לאַנג־ערוואַרטעטער קאָנצערט פון וועלט־בעריהמטען אבערקאַנטאָר משה קוסעוויצקי, וועלכער טרעט אויף אין אַ גאַנץ נייעם פּראָגראַם, וואָס אין נאָך אין לאָדז נישט אויסגעפיהרט. דאָס יודישע לאָדז וועט זיכער נישט אדורכלאָזען די איינציגע געלעגענהייט צו הערען אויף דער פרישער לופט דעם גרויסען קינסטלער משה קוסעוויצקי.

די לעצטע פאָרשטעלונגען פון „בעקער׳ס טעכטערל" מיט מרים קאַראַלאָווא

היינט ווערט ווייטער געשפּילט מיט מרים קאַראַלאָווא די קאָמישע אָפּערעטע „דעם בעקער׳ס טעכטערל" וואָס ווערט געגעבען די לעצטע טעג.

ראַדיאָ־פּראָגראַם
דינסטאַג, דעם 26 יולי

11.58 צייט־סיגנאַל. 12.10 טעגליכע פּרעסע־איבערזיכט. 12.40 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט 12.45 גראַמאָפאָן־פּליטען. 3.40 גראַמאַפאָן־פּליטען. 4.35 קאָמוניקאַט פאַר פישער און שיפער. 4.40 רעפּעראַט. 5.00 פּאָפּולערער קאָנצערט. 6.00 רעפּעראַט. 6.20 טאַנץ־מוזיק. 7.15 פערשידענעס. 7.35 ראַדיאָ־פּרעסע. 7.45 קאָמוניקאַט פון דער לאָדזער האַנדעלס־קאַמער, רעפּערטואַר פון די טע־אַטערן. 8.00 פּאָפּולערער קאָנצערט. 9.50 פּרעסע־בעריכט. 9.55 מעטעאָראָלאָגישער קאָמוניקאַט פאַר לופטפליה־קאָמוניקאַציע. 10 טאַנץ־מוזיק. 10.40 ספּאָרט־ידיעות. 10.50 טאַנץ־מוזיק.

אויסלאַנד

5.05 מינכען — אָפּער פון וואַגנער. 8.00 וויען — אָפּערעטקע, טר. פון שטאָטישען טעאַטער. 8.30 מיילאַנד — אָפּערעטקע. 8.35 שטראַסבורג — אָפּערע פון אָפּענבאַך. 9.00 בריסעל — קאָנצערט. 9.00 לאָנדאָן — סימפאָנישער קאָנצערט. 9.10 ברעסלוי — א שטיק פון גערהאַרד הויפּטמאַן.

DR. MED. J. LUBICZ
כירורג־אָרטאָפּעד
פּאָלודניאָווא 9, טעל. 17־183
קראַנקהייטען פון די ביינער, געלענקען, פערקרימונגען פון די פּלייצעס און גלידער
אייגענע פּראַצאָווניע פון זעלטענע אָרטאָפּעדישע אַפּאַראַטען ווי: חקלאָדקעס אויף פּלאַטפוסען, קינסטליכע הענד און פיס, גאָרסעטען א. אז. וו.
נעהמט אָן פון 2.30 ביז 4.30 נאָכמיטאָג.

Dr. Z. Rakowski
ספּעציאַליסט פאַר אוירען־, נאָז־, האַלז־ און לונגען־קראַנקהייטען
11־טען ליסטאָפּאַד 9
(קאָנסטאַנטינער), טעלעפאָן 127-81
שפּרעכשטונדען פון 10—12 און 5—7, נעהמט אויך אָן אין לעטשניצע זגערזשער 17 פון 10—12.

Prosto z mostu
היינט פּרעמיערע!
K. Masłowa, N. Tomska, E. Reden, Wł. Sadowski
רעוויע אין 2 אַקטען, 18 בילדער מיט און דער אויסגעצייכענטער יודיש־פּוילישער אַרטיסט און זינגער
העריק ווורובעל־וורובלעווסקי
אָנהויב טעגליך 8 און 10 אָוונט. שבת און זונטאָג 6, 8, 10 אָוו.

רעוויו־טעאַטער
„GONG"
אין גאַרטען „SCALA"
17 שרודמיעסקאַ 17

זיכערע הילף און א רפואה

אהן א אפעראציע, אן בלוט, אהן א מעסער און אהן בלוט-פערגיפטונג פאר קראנקע אויף קילעס פאר מענער, ווייבער און קינדער. פערשידענע קאליקעס אין גוף פאר הויקערס און פיס

פערלאזט אייך נישט, ווייל דער ווינקעל-בראך ווערט גרויס אזוי ווי א מענשען-קאפ, אדער אזוי ווי א וואסער-קאפ און עס פאלט אריין אין דעם פיס און דער קראנקער איז אין א גרויסער סכנה דורך פערדרייעני די קישקעס ווערט ער בראנדיג און שטערבליך. ספעציעל געזעגנע היילבאנדאזשען אויסגעצייכענט גוט דורך גרויסע פראפעסארען מיט מיינע בעהאנדלונג און פון דעמשען פראפעסאר דאקטאר בראכירעווינר בעוויזינגען זיכער דעם שווערסטען און געפעהרליכסטען בראך. אויך פאר הויקערס, ליידענגען מיט הייל-גארטעטען און אפעראטען פאר פערקרומטע פיס און פלאט-פוס, ספעציעלע איינלאגען און זיי שיך קינסטליכע גומענע פיס און הענד, גומענע זאקען, פאר די גרעסטע קראנקע ארערן. עמפפאנגט פון 9 ביז 1 בייטאג און פון 3 ביז 7 אין אווענד.

ארטאפעדישע אנשטאלט

Specialist J. RAPAPORT, Ortoped

von Lemberg Łódź, WOLCZANSKA 10, tel. 221-77, front, parter.

בעמערקונג: דאס פערזענליכע ערשיינען פון די קראנקע איז אומבעדינגט נויטיג. דיפלאמען האבען אויסגעשטעלט פאלגענדע אוניווערזיטעטס-פראפעסארען: פראפ. ד״ר באראנעס, פראפ. ד״ר י. מאריש-לער, פראפ. ד״ר בר. קיפלאנאווסקי און אויך אנדערע.

מיר נעהמען אויך אן פערזיכערטע פון דער קראנקען-קאסע.

דאנקזאגונג.

דערמיט דריק איך אויס מיין בעסטען דאנק דעם גרויסען ספעציאליסט ה׳ דיר. י. ראפאפארט, וואוינהאפט אין לאדז, וואלטשאנסקא 10 פאר זיין גענצליך אויסקורירען מיך פון א שווערער בראך-קראנקהייט. היינט פיהל איך מיך גענצליך געזונד.

א סראהן, רב.

גאנץ לאדז ווייסט

אז דער פאטאגראפישער אנשטאלט

„פאלאניא"

שוו. יעזשעגא 11

איז פאפולער מיט זיינע גוטע קינסטלערישע אויפנאהמען, און בעמיהט זיך צו זיין פאר די ג׳ קליענטען זעהר פינקטליך. און ד רצו בעזיצט ער א גרויסען אויסוואהל פון ארטיסטישע קאסטיומען.

מיט אכטונג

ארטיסט, פאטאגראף, אטעליר

„POLONJA"

לאדז, יעזשעגא 11.

אונגה: דיפל. פאטעגר נומערמאן

צופאהר מיט טראמוואי נומ׳ 3.

זיגמונט־

איישעצי

פאר נראמישע אנשטאלטען דרוקעריייען און פערלאגען עמפפעהלט

די איינציגע אידישע ציוקאגראפיע אין לאדז

104

טעל.: 241-24

„גערבעקס"

אהייל=אנשטאלט

פאר אוירען, נאז, האלז און אטעם=קראנקהייטען

Dr. Z. RAKOWSKI פון

אין כעלמי (הינטער לאדז)

נעהמט אן אנמעלדונגען אויף צו זיין און אפעראציע, הילף, — פיזיקאלישע היילונג, הייל-בעדער, זון-לופט בעדער, הייל- און אטעם-גימנאסטיק.

צופאהרען אויפ׳ן ארט אדער 11 ליסטאפאד 6 טעל. 127-81

1868

Dr. med. Haltrecht

ספעציאל=ארצט פאר הויט= און געשלעכטס=קראנקהייטען

פיעטריקאווער 10, טעל. 21=245

נעמט אן פון 5–9 אוו., זונטאג פון 10–1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע — לעטשניצע - פרייזן.

Dr. med. Ziomkowski

הויט-, וועגערישע און געשלעכטס-קראנקהייטען

6-go Sierpnia 2

נעהמט אן פון 8 ביז 8.30 פריה, פון 2–4 נאכמ. און פון 7.30 ביז 9 אווענד. זונטאג און יום-טוב פון 10—1 בייטאג

פאר אונבעמיטעלטע לעטשניצע-פרייזן.

---

2 שטיבעז מיט אקוך

מיט אלע בעקוועהמליכקייטען, ניי רעמאנטירט.

ביליג פון זאפארט איבערצוגעבען.

צו ערפאהרען קילינסקיעגא 89, וו. 10.

1644

איבערצוגעבען אנ׳איינגעפיהרט

פוטער=געשעפט

אין צענטרום שטאט אויף פעטריקאווער גאס מיט 2 וויטסטאווען. ביליג דירה-געלד. — צו ערפאהרען פעטריקאווער 120, אין וואורשטען-געשעפט.

Dr. med.

Z. Datyner

אוראלאג

ספעצ. ארצט פאר בלאזן נירען און אורין-קראנקה.

פיראמאווישא 2, טעל. 148-95.

נעמט אן פון 6–8 נאכמ.

קליינע אנאנסען

1 זלאטי

פאר א אנאנס ביז 15 ווערטער

פרייע פאסטענס

א לערן-יונגעל פון באלד געצאהלט קען זיך מעלדען ביים טאמבורירער ראזענבוים, זשעראמסקיעגא 9.

2495

ס׳ווערט געזוכט א קוואליפיצירטער שטריקער-ארבייטער אויף א 10-ער מאשין. צו ערפאהרען אין אדמ. פון דער צייטונג.

4498

ס׳איז נויטיג א מיידעל צו נייהען אויף א קריטע מאשין. צו ערפאהרען ביי קאהן, פאלודניאווא 6.

4499

פערשידענעס

איך זוך צו קויפען א 10-ער סוויטער-מאשין. אפערטען אין אדמ. אונטער „סוויטער-מאשין".

איך וויל קויפען א סוויטער-מאשין אנ׳8-ער אדער 12-ער. אפערטען אין אדמיניסטר. פון דער צייטונג אונטער „M. K."

4488

א קעטל-מאשין אין גוטען צושטאנד מיט אלע אפאראטען, א 16-ער איינגריימער ביליג צו פערקויפען. קאנסטאנטינער 56, ביי פאנצער.

ארבייטסלאזע, וועלכע ווילען ארבייטען אלעראט ארבייט פאר ביליג. אפערטען אין אדמ. פאר „ארבייטסלאזע".

4489

איך זוך א פלאץ צו דינען אין צענטרום שטאט. צו וויסען צו טון שרודמיעסקא 59, ביי שמעון אפמאן.

4493

קויפט נור פון די 1-טע קוועלע

גרויסער אויסוואהל

שפאצירוואגענס

אייזען - ניקעל-

בעטען

מאטראצען

ספרענזשינאווע „Patent"

ווילזשימאטשקעס צמעריקאנער

צו בעקומען אין פאבריקס-לאגער

„DOBROPOL", Łódź

Piotrkowska 73 (אין הויף)

Doktór

Łagunowski

Piotrkowska 70

i róg Traugutta

Tel. 181-83.

choróby skórne, weneryczne i moczopłciowe

(Naświetlania promieniami Roentgena. Przyjmuje od 8^{30} do $9^{1}/_{2}$ rano, od 1-ej do 2^{30} pp od 6 do 8^{30} w., w niedzielę i święta od 9 do 11^{30} rano.

Samochody

i motocykle używane. Kupno. sprzedaż, komis zamiana.

Auto-Agencja

Gdańska 82 tel. 189-28

עלטערן!

בעפאר איהר פערשרייבט אייער קינד אין חדר צום נייעם שול-יאהר 1932–33 בעזוכט דאס

חדר „תורה ודת"

עם גנ=ילדים

פל. וואלנאשטשי (נייע שטאט) 6

בעקענט אייך מיט זיין סדר הלמוד און אופן פון ערציהונג, וועט איהר זעהן, דאס „תורה ודת" איז דאס איינציגע מוסטערהאפטע ערציהונגס-אנשטאלט פאר אייער קינד סיי אין למודי קודש, סיי אין למודי חול.

אינפארמאציעס און איינשרייבונגען פון נייע תלמידים פון 10–1 טעגליך. קינדער פון 4 ביז 8 יאהר ווערען אהיימגעפירט דורך א ספעציעלן מענש.

KSIĘGOWOŚĆ ZAPROWADZA

פיהרט און ערלעדיגט אלערליי בוכהאלטעריי-ארבייטען פאר א קליינעם אבצאהל

ביורא „פאליוס"

אבטיילונג פון בוכהאלטעריי-עצות

לאדז, פיעטריקאווער 82, טעל. 184-39

Dr. med.

REICHER

פאלודניאווא 28, טעל. 20193

ספעציאל-ארצט פאר מענער=שוואכע=בעהאנדלונג

צוריקגעקעהרט.

נעהמט אן פון 8 — 11 פריה און פון 5 — 8 אווענד זונטאג און יום-טובים פון 9 — 1 בייטאג.

ל׳עטשניצע

פון דאקטוירים=ספעציאליסטען

17 זגיערזשער 17,

טעלעפאן 33=116

ס׳נעהמען אן דאקטוירים פון אלע ספעציאליטעטע

ד״ר גאלדשטיין=פאלאק, ד״ר יוסטמאן, ד״ר מ. קאנטאר, ד״ר ציעגע, ד״ר ראקאווסקי, ד״ר ראזענצווייג, ד״ר רוזשאנער, ד״ר וויינבערג, ד״ר סטופעל, צאהן-ארצט גראדזיענטשיק=קאראשיאווא

ווי אויך וויזיטען אין שטאט.

רענטגען-בעשטראלונגען, קווארץ, דיאטערמיע, עלעקטריזאציע און ערצטליכע אנאליזען.

מיליטער=פליכטיגע

אקאדעמיקער (סטודענטען),

וועלכע נויטיגען זיך אין עצות אין אלע מיליטער-אנגעלעגענהייטען, דארפען זיך ווענדען צום לאנגיעהריגען מיליטער-בעאמטען

ב. מאז.

פעטריקאווער 10

יעדער איינציגער

האט זיך איבערצייגט, אז פאר

מעבעל

דיוואנעס, פעלצען, נייה-מאשינען, גארדעראבען או״וו צאהלט די העכסטע פרייזען

א. ווייצמאן שענקעוויטש 23

טעלעפאן 00=191.

ביי מיר איז שטענדיג פערשידען גענוצטע מעבעל אין גוטען צושטאנד צו פערקויפען.

„SANATO"

כירורגיש=וועכנעריי-אנשטאלט

אגראדאווא 10, טעל. 57-213

1-טע און 2-טע קלאס

גינעקאלאגיש-וועכנעריי-אבטיילונג

ד״ר מעד. ש. אייגער, ד״ר מעד. י. בוים, ד״ר מעד. רייטלער=סוריאנסקא ד״ר מעד. וו. אייכנער

פרייז פון א געבורט

אין 2-טען קלאס צוזאמען מיט פערהיטונגס-מיטלען

200 זל.

אויפזיכט איבערן קינד ד״ר מעד. י. פאלאסאוו

כירורגישע אפטיילונגפון ד״ר מעד. ס. קאנטאר.

Dr. med.

W. Eychner

אקושעריע און פרויען=קראנקהייטען

וואוינט איצט 4 צעגעלניאנא 4

(נעבן קינא „טשארי") טעל. 72=134

נעהמט אן פון 2 1/2 – 4 און פון 7 – 8 אווענד

ביליגער ווי איבעראל

אויפ׳ן זומער-סעזאן פעלד-בעטלעך פון אייגענער אויסארבייטונג. לעושאקעס, האמאקעס, קינדער-בענקעלעך, אייזערנע צוליייג-בעטלעך, מאטראצען. ספארט-וועגעלעך צו פאבר קס - פרייזען עמפפעהלט

KRAJOWA CENTRALA ŁOZEK

66 Piotrkowska 66

זאדערט איבעראל די בעוואוסטע פעלד-בעטען מיט דער פירמע „CENTRA"

בעמ.: כ׳בארג אויס בעטלעך אויף זומער-וואוינונגען

ווערקשטעל

פון שירמס

און שפאציר=שטעקענס

ס. פייגענבוים,

לאדז, נארוטאוויטשא 19

עמפפעהלט אין א רייכען אויסוואהל פון קאלירטע דאמען- און מענער-שירמס און שטעקנס צו קאנקורענץ-פרייזען.

נעמט אן אלערליי רעפעראטורן פון שירמס און שטעקנס

SANATORJUM „PALACE"

פאר דערוואקסענע און קינדער

אין כעלמי (הינטער לאדז)

נעמט אן אלעראט קראנקע און רעקאנוואלעסצענטן.

אויפזיכט פון דאקטוירים-ספעציאליסטען.

הייל-בעדער. ט ר כען צו זון-לופט-בעוי׳ער ווערענדעם פאר, לעזשאקעס. הייל- און אטעם-גימנאסטיק. טעניס-שפיל און אנדערע פערוויילונגען. — לויפענד וואסער אין די צימערן שעהנע געגענד און פאסנאטע וועלד.

אידעאלע אברוה=בעדינגונגען.

Dyrektor

Dr. RAKOWSKI. 3057

Dr. med.

M. TAUBENHAUS

פרויען- און אקושעריע-קראנקהייטען

זגערזשער 11, טעל. 09=246

נעהמט אן פון 1–3 און פון 5–8 אוו.

אבאנעמענטס-פרייז: אין לאדז — 5 זל. א חודש מיט צושטעלען א היים; אויף דער פראווינץ 6 זל. א חודש אין אויסלאנד — 8 זל.

פאר׳ן אינהאלט און פארמען די אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך. די אדמיניסטראציע איז אפען פון ... ביז ...

אנאנסען-פרייז: פאר׳ן מעקסט — 18 גר. פריוואט און קריג ... — 24 גר. אין ...

אין מעקסט — 40 ... 60 ... 4 ...

... מעקסט — 12 ... 18 ... 8 ...

... 59 ... 100 ... 10 ... 5 ...

Wydawnictwo „Najer Folksblat", spółdz. z odpowiedz. udziałami: Ch. J. Brzustowski i D. Zilberberg. Redaktor odpowiedzialny: Ch. Kaufman

Czcionkami i drukiem „Najer Folksblat", Piotrkowska 28.